

“Ἐγὼ εἶμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18’ 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ωνεύμα ἐστὶ
καὶ ζωὴ ἐστὶ,,
(Ἰωάν. 5’ 63)

ΟΡΘΟΔΟΣΕΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 115ον | Φεβρουάριος 2025 | 4397

«Η ΕΛΠΙΣ ΟΥ ΚΑΤΑΙΣΧΥΝΕΙ»

ΕΠΙΑΝ πὼς ἡ ἀπελπισία μοιάζει μὲ παράφορο παιδί, πού, ὅταν τοῦ πάρεις ἓνα ἀπὸ τὰ παιχνίδια του, ρίχνει μὲ πείσμα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα στὴ φωτιά. Ἡ ἀπελπισία, δηλαδή, ἀχρηστεύει τὸ λογικὸ καί, κατ’ ἐπέκταση, τὸν ὅλο ἄνθρωπο. Ἔτσι ἓνα ἀπλό ἀτύχημα μπορεῖ νὰ γίνει ἀληθινὸ δυστύχημα.

Πολλὲς οἱ ἀφορμὲς. Κάποτε -καὶ μάλιστα ἀναπάντεχα- τὸ ἓνα κακὸ διαδέχεται τὸ ἄλλο. Ἀλλεπάλληλα τὰ χτυπήματα δὲν ἀφήνουν χρόνο γιὰ ἤρεμη σκέψη καὶ ἀντιμετώπιση. Ἄν δὲν ὑπάρχει ἡ κατάλληλη ψυχικὴ προετοιμασία, ὁ ἄνθρωπος τὰ χάνει, ἀπελπίζεται, φθάνει στὴν ἀπόγνωση. Παγιδεύεται στὰ γρανάζια τῆς ἀπελπισίας καὶ γίνεται ἀγνώριστος. Ἀξιολύπητος. Τότε ἀρχίζει νὰ διερωτᾶται: Τί νόημα μπορεῖ νὰ ἔχει μιὰ τέτοια ζωὴ πού ὅλο δεινὰ τοῦ σωρεύει; Ἀξίζει νὰ τὴν ζεῖ; Ἔτσι, ἐπειδὴ χάνει κάτι, νομίζει πὼς ἔχασε τὸ πᾶν. Καὶ φθάνει στὸ τέλος νὰ χάνει, ἀπὸ τὴν ἠττοπάθειά του, τὸ πᾶν.

Ὁ πιστὸς ὅμως καὶ ὅταν ὅλα γύρω του φαίνονται σκοτεινὰ ἀντλεῖ θάρρος ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη πηγὴ τῆς θείας δυνάμης καὶ στέκεται ἀλύγιστος. «Κλυδωνίζεται, ἀλλ’ οὐ καταποντίζεται». Τὸ βλέμμα τῆς πίστεως διατρυπᾷ τὰ σκοτάδια καὶ βλέπει ἥλιο τὰ μεσάνυχτα.

Νὰ πὼς μᾶς συμβουλεύει ὁ πολυδοκιμασμένος ἀγωνιστὴς ἱερὸς Χρυσόστομος. Τί μᾶς λέει:

Πρέπει πάντοτε νὰ ἐλπίζουμε καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἀπελπιζόμεσθε. Σὲ καμιὰ περίπτωσι δὲν δικαιολογεῖται ἡ ἀπελπισία. Καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχει καμιὰ λύσι καὶ ὅταν τὰ πράγματα μᾶς δυσκολεύουν ἀφάνταστα καὶ τότε, περισσότερο τότε, νὰ ἐλπίζετε. «Δυνατὸν γὰρ τῷ Θεῷ καὶ ἐξ ἀπόρων πόρον εὑρεῖν». Νὰ τὸ μυστικὸ. Γιὰ τὸν Θεὸ δὲν ὑπάρχουν ἀδιέξοδα. Ὅλα εἶναι δυνατά. Ἡ παντοδυναμία Του ἔχει διεξόδους στὰ ἀνθρώπινα ἀδιέξοδα. Ἄρκει νὰ στηρίζουμε ὅλη τὴν ἐμπιστοσύνη μας στὸν ἀναστάντα Κύριο καὶ νὰ ἀντλοῦμε ἀπὸ Αὐτὸν τὴν δύναμη. Τότε δὲν θὰ δίνουμε ὅλη τὴν προσοχή μας μονάχα στὶς δυσκολίες πού μᾶς γεμίζουν ἀπόγνωση. Θὰ προσέχουμε καὶ θὰ στηριζόμεσθε πιὸ πολὺ στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ δύναμη θὰ μᾶς γεμίζει ἐλπίδα καὶ θάρρος.

Παραστατικὴ ἡ εἰκόνα τοῦ μικροῦ ναυτοπόλου. Σφύριζαν οἱ ἄνεμοι καὶ λυσομανοῦσε ἡ τρικυμία καὶ αὐτὸ ἀτρόμητο σκαρφάλωνε πάνω στὸ κατάρτι γιὰ νὰ δέσει τὰ σχοινιά. Ὅσο κοίταζε ψηλὰ τίποτα

δὲν τὸ πτοοῦσε. Περιφρονοῦσε καὶ τὰ κύματα καὶ τοὺς ἀνέμους. Ὅταν ὅμως σὲ μιὰ στιγμὴ γύρισε τὸ βλέμμα του στὴν ἀγριεμένη θάλασσα, ἄρχισε νὰ δειλιάζει, νὰ τρέμει καὶ νὰ κινδυνεύει νὰ σωριασθεῖ στὸ κατὰστρωμα. Καὶ τότε ἀντήχησε βροντερὴ ἡ φωνὴ τοῦ καπετάνιου: «Κοίτα ψηλὰ καὶ προχώρα».

«Κοίτα ψηλὰ καὶ προχώρα». Ἐνα σύνθημα γεμάτο δύναμη καὶ ἐλπίδα. Κοίτα ψηλὰ καὶ τότε προχώρα ἀτρόμητος στὴ ζωὴ. Ὑψωσε τὰ μάτια σου στὸν οὐρανὸ καὶ θὰ δεῖς πόσο σταθερὴ θὰ εἶναι ἡ πορεία σου στὴ γῆ. Οἱ δυσκολίες καὶ οἱ ἀντιξοότητες δὲν θὰ λείψουν. Θὰ μεταμορφωθοῦν. Θὰ χάσουν τὴν ἀγριωπὴ τους ὄψη. Τὰ κύματα ἦταν τὰ ἴδια γιὰ τὸ ναυτόπουλο. Ὅσο κοίταζε τὸν οὐρανὸ, δὲν τὸ τρόμαζαν. Τὰ ἀντιμετώπιζε, χωρὶς νὰ τὸ ἐπηρεάζουν. Ὅταν ὅμως ἔστρεψε τὸ βλέμμα του περὶ τὸν οὐρανὸ σ’ αὐτά, ἔνιωσε τὸν ἴλιγο. Παρέλυσαν οἱ δυνάμεις του.

Τὸ ἴδιο κι ἐμεῖς. Ὅταν ἀτενίζουμε τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς μὲ τὸ φοβισμένο βλέμμα τῆς ὀλιγοπιστίας ἢ μόνο μὲ τὶς φτωχὲς ἀνθρώπινες δυνάμεις, τὶς βλέπουμε τρομερές, ἀξεπέραστες. Ὅταν ὅμως τὶς παρατηροῦμε μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς πίστεως καὶ μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν πατρικὴ πρόνοια καὶ προστασία τοῦ Θεοῦ, τότε καὶ τὰ πιὸ δυνατὰ χτυπήματα τὰ ἀντιμετωπίζουμε μὲ αἰσιοδοξία. Ὅχι μόνο τὰ ξεπερνᾶμε, ἀλλὰ γίνονται ἀφορμὴ νὰ ἰσχυροποιήσασθε στὴν πνευματικὴ, ἀλλὰ καὶ στὴν καθημερινὴ μας ζωὴ. Οἱ θλίψεις πού συντρίβουν τὸν χωρὶς τὴν «ἄγκυραν τῆς ἐλπίδος», πού στηρίζεται στὸν οὐρανὸ, ἀναδεικνύουν τὸν πιστό. Τὸν γυμνάζουν καὶ τὸν ἰσχυροποιοῦν. Ἡ ἐλπίδα διώχνει τὴν δειλία καὶ τὴν ἠττοπάθεια. Ἐξουδετερώνει τὴν ἀπελπισία, τὸν δῆμιο αὐτὸν τῆς ψυχῆς, τοῦ ὑπενθυμίζει, πὼς τὸν Γολγοθᾶ ἀκολουθεῖ ἡ Ἀνάστασις. Θριαμβεῖ ἡ ἐλπίδα καὶ «ἡ ἐλπίς οὐ καταίσχυνει» (Ρωμ. ε’ 5).

Γιὰ τὸν Θεὸ δὲν ὑπάρχουν ἀδιέξοδα. Ὅλα εἶναι δυνατά. Ἡ παντοδυναμία Του ἔχει διεξόδους στὰ ἀνθρώπινα ἀδιέξοδα. Ἄρκει νὰ στηρίζουμε ὅλη τὴν ἐμπιστοσύνη μας στὸν ἀναστάντα Κύριο καὶ νὰ ἀντλοῦμε ἀπὸ Αὐτὸν τὴν δύναμη.

Ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν μας

Στις εὐχές κατὰ τις ἐορτὲς συνθηίζουμε νὰ λέμε καὶ τὴν ἀκόλουθη: «νὰ ζήσεις καὶ ὅ,τι ἐπιθυμεῖς». Θεωροῦμε δηλαδὴ ὅτι ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν μας θὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴν εὐτυχία. Γι' αὐτὸ καὶ γίνεται σύνθημα τῆς ἐποχῆς μας ἡ πλήρης ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ ἀτόμου, ἀκόμη κι ἂν αὐτὲς βλάπτουν τὰ συμφέροντα καὶ τὰ δικαιώματα κάποιων ἄλλων. Μπορεῖ ὅμως ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν μας νὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴν πληρότητα καὶ στὴν εὐτυχία; Ἰδίως ὅταν οἱ ἐπιθυμίες αὐτὲς δὲν εἶναι σύμφωνες μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ σύμφωνες μὲ τὸ πονηρὸ δικό μας θέλημα;

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, διδάσκει γιὰ «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης» (Εφεσ. 4: 22). Ὁ ἄνθρωπος τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπιθυμιῶν φθείρεται, ἐπιδιώκοντας τὴς ἀπατηλὲς ἐπιθυμίες του. Τὸ πρῶτο τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἐπισημανθεῖ στὸ χωρίο αὐτὸ εἶναι ὅτι ὅλες οἱ κακὲς ἐπιθυμίες ἐξαπατοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ἀλλιῶς ἐμφανίζονται στὸν λογισμό μας, καὶ ὅταν τὴς πραγματοποιήσουμε, αἰσθανόμαστε τελείως διαφορετικὰ ἀπὸ ὅ,τι φανταζόμαστε. Δὲν εἶναι τυχαῖες οἱ λέξεις τοῦ χωρίου. Οἱ πονηρὲς ἐπιθυμίες μᾶς ἐξαπατοῦν· μᾶς ὑπόσχονται πράγματα καὶ καταστάσεις ποὺ δὲν μποροῦν νὰ μᾶς παράσχουν. Ἐπιθυμοῦμε πλοῦτο, καὶ ὅταν τὸν ἀποκτήσουμε, συνεχίζει νὰ ὑπάρχει τὸ κενὸ καὶ τὸ ἀνικανοποίητο μέσα μας. Τὸ δεύτερο εἶναι ὅτι οἱ πονηρὲς ἐπιθυμίες μᾶς φθείρουν, μᾶς καταστρέφουν. Ἐνῶ μᾶς ἐξαπατοῦν ὅτι τάχα θὰ μᾶς ὀδηγήσουν στὴν πληρότητα, στὴν οὐσία μᾶς καταστρέφουν καὶ μᾶς ὀδηγοῦν σὲ ἀδιέξοδα ψυχῆς καὶ σώματος. Ἐπιθυμεῖ ὁ ἀλκοολικός τὴν ἥδονὴ τοῦ ποτοῦ, καὶ καταστρέφει μὲ τὸν ἀσυλλόγιστο τρόπο ζωῆς του τὴν ὑγεία του, τὴν οἰκογένειά του, ἐκδιώκεται ἀπὸ τὴν ἐργασία του, καταντᾷ ἀναζητητὴς μιᾶς φανταστικῆς εὐτυχίας, ἐνὸς τεχνητοῦ παραδείσου. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴς ὑπόλοιπες πονηρὲς ἐπιθυμίες, οἱ ὁποῖες, ἀντὶ τῆς εὐτυχίας ποὺ μᾶς ὑπόσχονται, μᾶς ἐγκλωβίζουν στὴν δυστυχία καὶ στὸν πόνο.

Ὁ Τζοβάννι Παπίνι σημειώνει ὅτι ἡ ἔμφυτη καὶ βαθεῖα ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ· ὅλες οἱ ἄλλες ἐπιθυμίες του εἶναι τρόπον τινὰ ὑποκατάστατα αὐτῆς τῆς μεγάλης καὶ ἀνικανοποίητης ἐπιθυμίας του, ἀφοῦ δὲν ἔχει βρεῖ ἀκόμη τὸ ἀντικείμενο τοῦ πόθου του. Γράφει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Ὁ πεινασμένος θαρρεῖ πὼς ζητᾷ ψωμί, καὶ ζητᾷ ἐσένα. Ὁ ἄρρωστος ὑποθέτει ὅτι τοῦ λείπει ἡ ὑγεία, κι αὐτὸ ποὺ τοῦ λείπει εἶσαι σύ. Ὅποιος γυρεύει τὴν ωραιότητα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο γυρεύει ἄθελά του ἐσένα, ποὺ εἶσαι ἡ μοναδικὴ καὶ τελεῖα ωραιότης. Ὅποιος ψάχνει γιὰ τὴν ἀλήθεια ψάχνει, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει, γιὰ σένα, ποὺ εἶσαι ἡ μόνη ἀλήθεια ποὺ ἀξίζει νὰ μάθη κανεὶς. Κι ὅποιος ἀπλώνει τὸ χέρι του μὲ ἀγωνία πρὸς τὴν εἰρήνην τ' ἀπλώνει πρὸς ἐσένα, ποὺ εἶσαι ἡ

μόνη εἰρήνη στὴν ὁποία μποροῦν νὰ βροῦν ἀνάπαυσι οἱ καρδιές. Ὅλοι σὲ φωνάζουμε, χωρὶς νὰ τὸ ξέρομε»¹. Ἀνεπίγνωστα οἱ ὑποδουλωμένοι στὴς κακὲς ἐπιθυμίες ἄνθρωποι ἀναζητοῦν καὶ ἐπιθυμοῦν τὸν Θεό, τὸν ὁποῖο ὅμως ἀγνοοῦν καὶ νομίζουν ὅτι θὰ τὸν βροῦν μέσῳ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν πονηρῶν ἐπιθυμιῶν τους.

Στὴν ἐποχὴ μας ἰδιαίτερος ὡθεῖται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἱκανοποιεῖ τὴς ἐπιθυμίες του. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι «ἐκπαιδεύεται» ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία του νὰ τοῦ παρέχονται ὅλα τὰ θελήματα καὶ οἱ ἐπιθυμίες του. Ὅπως ἔχει γραφεῖ, μετατρέπουμε μιὰ ὀλόκληρη γενεὰ ἀνθρώπων σὲ «γενιὰ τῆς ντομαμίνης»². Ἡ ντομαμίνη εἶναι μιὰ οὐσία ποὺ ἐκλύεται στὸν ἐγκέφαλο τοῦ ἀνθρώπου καὶ δημιουργεῖ ἕνα αἶσθημα εὐεξίας καὶ εὐτυχίας. Μὲ τεχνητοὺς τρόπους καὶ οὐσίες μπορεῖ νὰ παραχθεῖ στὸν ἐγκέφαλο καὶ νὰ νιώσουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ κάποιο χρονικὸ διάστημα αὐτὰ τὰ αἰσθήματα. Γι' αὐτὸ προσπαθοῦν οἱ ἄνθρωποι μὲ κάθε τρόπο καὶ κάθε θυσία νὰ ἱκανοποιήσουν τὴς ἐπιθυμίες τους, θεωρώντας ὅτι ἔτσι θὰ αἰσθανθοῦν πλήρως ἱκανοποιημένοι καὶ πεπληρωμένοι. Ἡ βάση ὅλων τῶν ἐθισμῶν εἶναι αὐτὴ ἡ περιορισμένη χρονικὰ πρόκληση ντομαμίνης στὸν ἐγκέφαλο, τὴν ὁποία ἐπιδιώκουμε νὰ ἐπαναλαμβάνουμε, ἐπειδὴ δὲν ἀντέχουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸν πόνο καὶ τόσα ἄλλα δυσάρεστα συναισθήματα ποὺ μᾶς δημιουργεῖ μιὰ ζωὴ μακρὰν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ μὴ ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὸν θυμὸ καὶ στὴν ἀπογοήτευση: «Ἦλη θυμοῦ ἐπιθυμία ἀποτυγχάνουσα»³. Ἡ πρώτη ἔλξη γιὰ τὸν θυμὸ εἶναι κάποια ἐπιθυμία ποὺ ἀποτύχαμε νὰ ἐκπληρώσουμε. Ὁ ἄνθρωπος θυμῶνει μὲ τοὺς συνανθρώπους του ποὺ θεωρεῖ ὅτι τὸν ἐμποδίζουν στὴν ἐκπλήρωση τῶν ἐπιθυμιῶν του. Μερικὲς φορὲς μάλιστα ὁ θυμὸς αὐτὸς τὸν ὀδηγεῖ στὴ βία καὶ στὸν φόνο τοῦ ἄλλου, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται τὸ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῆς ἐπιθυμίας μας. Στὴν νοοτροπία αὐτὴ βασίζεται καὶ ἡ ἀπόρριψη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ δὴθεν τοὺς ἐμποδίζει στὴν ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν τους: Θεέ «ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ ὁδοὺς Σου εἰδέναι οὐ βούλομαι» (Ψαλμ. 138: 8). Κι ἐὰν δὲν ὑπάρχει ὁ Θεός, τότε «τὰ πάντα ἐπιτρέπονται», κατὰ τὴν ἀριστοτεχνικὴ ἔκφραση τοῦ Φιοντόρ Ντοστογιέφσκυ. Ὁ Θεὸς ἐξορίζεται ἀπὸ τὴν ζωὴ μας, ἐπειδὴ θεωρεῖται ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν πονηρῶν ἐπιθυμιῶν μας.

1 Τζοβάννι Παπίνι, *Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ*, (Ἀθῆναι: Ἀστὴρ, 1978), σ. 255.

2 Βλ. Anna Lembke, *Ἡ γενιὰ τῆς ντομαμίνης* (Ἀθήνα: Πατάκης, 2023).

3 Γρηγορίου Παλαμά, *Πρὸς Ξένην μοναχὴν*, 29 (Συγγράμματα, τόμ. Ε', σ. 208).

ΠΑΡΗΓΟΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

Ἔργο τοῦ ἀληθινοῦ κοινωνικοῦ ἐργάτη δὲν εἶναι μόνο ἡ παροχὴ τροφῆς, ἐνδυμάτων, κατοικίας, ἱατρικῆς περιθάλψεως σὲ ὄσους ἔχουν ἀνάγκη, οὔτε μόνο τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ ἔργα κοινῆς ὠφελείας. Ἐκ παραλλήλου, ἂν μὴ καὶ περισσότερο, εἶναι ἡ συμπαράσταση στὸν ἀνθρώπινο πόνο, ἡ συμμετοχὴ στὴ θλίψη τῶν ἄλλων καὶ ἡ προσπάθεια παρηγοριᾶς στὶς καρδιὲς ποὺ σπαράσσονται ἀπὸ ὀδύνη. Καὶ ἓνα τέτοιο βαθύτατο ἀνθρωπιστικὸ ἔργο, τὴν παρηγοριὰ τῶν θλιμμένων, ἀσκοῦσε ὁ Μέγας Βασίλειος, παρὰ τὸν φόρτο τῶν ἀναριθμητῶν ἄλλων ἀσχολιῶν του. Οἱ ἐπιστολές του τὸ μαρτυροῦν τρανότατα.

Ἔτσι μέσα στὸ πλῆθος τῶν συλλυπητηρίων ἐπιστολῶν, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, ποὺ ἔγραψε, σώζεται καὶ μία πρὸς τὴ σύζυγο τοῦ Νεκταρίου, μὲ τὴν ὁποία τὴν παρηγοροῦσε γιὰ τὴν ἐκδημία τοῦ πολυαγαπημένου της παιδιοῦ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, γράφει: «Γνωρίζω πολὺ καλὰ τὶ εἶναι μητρικὴ καρδιά. Καὶ ὅταν μάλιστα φέρω στὸ νοῦ μου τὸ τόσο εὐγενικὸ καὶ καλὸ παιδί σου, ἀναλογίζομαι πόση, ὅπως εἶναι φυσικὸ στὴν παροῦσα θλίψη, θὰ εἶναι ἡ μητρικὴ ὀδύνη σου. Ἐχασες παιδί, τὸ ὁποῖο ὅταν ζοῦσε τὸ μακάριζαν ὅλες οἱ μητέρες καὶ εὐχονταν τέτοια νὰ εἶναι καὶ τὰ δικά τους παιδιά. Ὅταν πέθανε τὸ θρήνησαν, σὰν κάθε μία ἀπὸ αὐτὲς νὰ ἔχασε τὸ δικό της παιδί... Θυμήσου τὴν ἥρωικὴ μητέρα τῶν ἐπτὰ Μακκαβαίων, ἡ ὁποία εἶδε τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ παιδιά της νὰ πεθαίνουν μὲ φρικτὸ μαρτυρικὸ θάνατο καὶ ἡ ὁποία δὲν λύγισε μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴ συμφορὰ. Ἐπειτα, ὅταν γινόσουναι μητέρα, καὶ εἶδες τὸ παιδί, καὶ εὐχαρίστησες τὸν Θεό, γνώριζες ὅτι ἐφόσον ἦσουν θνητὴ, θνητὸν ἐγέννησες. Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὸ παράδοξο, ποῦ αὐτὸς ὁ θνητὸς πέθανε; Τὰ πάντα σ' αὐτὸ τὸν κόσμον, οἱ ἄνθρωποι, τὰ ζῶα, τὰ δέντρα, ἡ γῆ ὀλόκληρη, τὸ ὑλικὸ σύμπαν, εἶναι θνητὰ καὶ προσωρινά. Θὰ πείς ὅτι μᾶς λυπεῖ τὸ γεγονός ὅτι πέθανε πρόωρα τὸ παιδί σου, ἀλλὰ τὸν καιρὸ τῆς ἐκδημίας μας δὲν μπορούμε ἐμεῖς νὰ τὸν ὀρίσουμε. Καὶ αὐτὸ ποῦ λέμε πρόωρο καὶ ἄκαιρο, εἶναι σύμφωνα μὲ τὴ βουλὴ τοῦ Θεοῦ ἐπίκαιρο καὶ ὠφέλιμο». Καὶ τελειώνει: «Εὐχομαι οὖν αὐτὸν τὸν Κύριον, τῇ ἀφάτῳ αὐτοῦ δυνάμει ἐφαψάμενόν σου τῆς καρδίας, ἐμποιῆσαι φῶς τῇ ψυχῇ σου διὰ τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν, ἵν' οἴκοθεν ἔχης τῆς παραμυθίας τὰς ἀφορμάς» (Παρακαλῶ λοιπὸν τὸν Κύριο, μὲ τὴν ἀπέραντη δυνάμη του νὰ ἀγγίξει τὴν καρδιά σου, νὰ ρίξει φῶς στὴν ψυχὴ σου μὲ καλοὺς λογισμοὺς, ὥστε νὰ ἔχης ἀπὸ μέσα σου παρηγοριὰ).

Ἄρα οὐκ μόνο σὲ ἄτομα, ἀλλὰ καὶ σὲ πλῆθη πιστῶν, ὅταν ἡ θλίψη ἦταν γι' αὐτοὺς κοινή, ἔστειλε παρηγορητικὰ ἐπιστολὰς. Ἔτσι ὅταν πέθανε ὁ ἐπί-

σκοπος Νεοκαισαρείας Μουσώνιος καὶ οἱ πιστοὶ ἔπεσαν σὲ βαθιὰ θλίψη γιὰ τὴν ἀπώλεια ἐνὸς πράγματι ἀγίου ἀνδρός, ὁ Μ. Βασίλειος ἔγραψε παρηγορητικὴ ἐπιστολὴ πρὸς ὅλους. Σ' αὐτὴ ἀφήνει νὰ ξεχυθεῖ καὶ ὁ δικὸς του πόνος. Περιγράφει ἐπιγραμματικά, ἀλλὰ μὲ τρόπο κατ' ἐξοχὴν παραστατικὸ, τὴν ἀξία τοῦ ἐκδημήσαντος, γιὰ νὰ δικαιολογήσει ἔτσι τὴ γενικὴ λύπη. «Οἶκετο (ἐξεδήμωσε) ἀνὴρ ἔρεισμα πατρίδος, Ἐκκλησιῶν κόσμος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας, στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, οἰκείους ἀσφάλεια, δυναμώτατος τοῖς ὑπεναντίοις» (ἀκατανίκητος ἀπὸ τοὺς ἀντιθέτους). Καὶ προσθέτει: «Αὐτὸς ὑπῆρξε φρουρὸς τῶν πατροπαραδότων ὑγιῶν παραδόσεων, πολέμιος κατὰ τῶν κενῶν νεωτερισμῶν· ἐφάνέρωσε μὲ τὴν ἐνάρετη προσωπικότητά του τὴν ἀρχαία ὠραιότητα τῆς Ἐκκλησίας, διαμορφώνοντας μὲ πρότυπο τὴν ἱεροπρεπῆ εἰκόνα τῆς ἀρχαίας καταστάσεως τὴν Ἐκκλησία ποῦ διοικοῦσε, ὥστε ὅλοι ὅσοι τὸν ἐπλησίαζαν νὰ σηματοῖζον τὴν πεποίθηση, ὅτι αὐτὸς ἦταν σὰν νὰ εἶχε συναστραφῆ μὲ τοὺς μεγάλους φωστῆρες, οἱ ὁποῖοι πρὸ διακοσίων καὶ πλέον ἐτῶν εἶχαν λαμπρύνει τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ». Στὴ συνέχεια ἐξιστορεῖ τὴν ἐξαιρετὴ ποιμαντορικὴ του δράση, τὰ μεγάλα καὶ πολλὰ ἔργα ποὺ πραγματοποιοῖσε, τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν ποὺ κατόρθωσε καὶ συγκινημένος θρηνεῖ: «ὦ πόλις, ἡ ὁποία καὶ προηγουμένως εἶχες ὑποστῆ βαρείας θλίψεως, χωρὶς ὅμως τόσον πολὺ ὅσον τώρα νὰ ἔχης καιριώτατα συγκλονισθῆ ἀπὸ τὸν πόνον! Τώρα ἔχει μαρानθῆ ὁ ὠραιότατος στολισμὸς σου. Ἡ ἐκκλησία ἔχει μείνει κλειστή, σκυθρωπαὶ εἶναι αἱ ἐορταί, καὶ τὸ συνέδριον τῶν κληρικῶν περιμένει τὸν πρῶτον. Τὰ βαθύτατα λόγια τῆς Γραφῆς περιμένουν τὸν ἐρμηνευτήν, τὰ παιδιά τὸν πατέρα των, οἱ ἠλικιωμένοι τὸν συνηλικιώτην, οἱ ἄρχοντες τὸν ἀνώτερον, ὁ λαὸς τὸν προστάτην, οἱ πτωχοὶ τὸν τροφοδότην». Συνιστᾷ ὅμως σὲ ὅλους νὰ ὑψώσουν τὴν καρδιά τους πρὸς τὰπάνω. Νὰ σκεφθοῦν ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς στέλνει τοὺς ἀγίους νὰ ὑπηρετήσουν ὁ καθένας στὴ γενιά του καὶ τοὺς καλεῖ κοντά του ὅταν ἔλθει ὁ κατάλληλος καιρὸς. Οἱ πιστοί, οἱ Χριστιανοὶ τῆς Νεοκαισαρείας, ἄς κρατοῦν πάντοτε ζωντανὸ τὸ παράδειγμα καὶ καθαρῆ τῆ διδασκαλία τοῦ ἀγίου τους ἐπισκόπου, ὥστε νὰ ἐμπνέονται πάντοτε πρὸς τὸ καλὸ, νὰ προφυλάσσονται ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς τοὺς ὁποίους ἐκεῖνος μὲ τόση δυνάμη πολέμησε. (Ἐπιστ. κη´).

Τέτοιοι κοινωνικοὶ ἐργάτες μᾶς χρειάζονται καὶ σήμερα. Ἄνθρωποι πίστεως καὶ ἀγάπης, ποὺ θὰ δουλεύουν μὲ πνεῦμα ταπεινοφροσύνης γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον καὶ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

«Ἀδελφοί, χωρίς πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. Καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευίτικῆς ἱερωσύνης ἦν ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο· τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ Ἡ ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ζ' 7-17
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. β' 22-40

ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετὰθεσις γίνεται. Ἐφ' ὃ γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεις προ-

σέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε. Καὶ περισσότερο ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ».

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

«Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ»

ΣΥΧΝΑ, στὶς ἀγιογραφίες ἀπεικονίζεται ὁ Κύριος μὲ ἀρχιερατικὴ στολή. Γιὰ νὰ συμβολίζεται ἔτσι καὶ νὰ διδάσκειται ὅτι ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν ἐνανθρώπησίν Του εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ αἰώνιος καὶ μέγας Ἀρχιερέας. Αὐτὸς ποὺ πρόσφερε τὸν ἑαυτό Του θυσία γιὰ τὴν λύτρωση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει πολλὰ γιὰ τὸ ἀρχιερατικὸ ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὑπενθυμίζει τὸ γραφικὸ: «σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ».

α) Ὁ Μελχισεδέκ, προτύπωση τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ προφητικὴ αὐτὴ φράση γράφηκε ἀπὸ τὸν Δαυὶδ: «Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου... σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ» (Ψαλμ. ρθ' 1, 4). Δηλ. εἶπε ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς-Πατέρας πρὸς τὸν Υἱὸ Του, ἐσὺ εἶσαι ἱερέας αἰώνιος σύμφωνα μὲ τὴν τάξιν τοῦ Μελχισεδέκ. Τί ἦταν αὐτὸς ὁ Μελχισεδέκ;

Ἦταν ἔθνικὸς καὶ ἐκπροσωποῦσε ὅλα τὰ ἔθνη σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν Ἀαρῶν ποὺ ἦταν ἐκπρόσωπος τοῦ ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους. Ἐτσι συμβόλιζε ὁ Μελχισεδέκ τὸν οἰκουμενικὸ, τὸν παγκόσμιον χαρακτῆρα τῆς ἀρχιεροσύνης τοῦ Κυρίου.

Ἐπειτα, ἐνῶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη γράφει κατὰ κανόνα τὴ γενεαλογία τῶν προσώπων ποὺ ἀναφέρει, γιὰ τὸν Μελχισεδέκ δὲν ἀναφέρει τίποτε. Ἄν καὶ τὸν παρουσιάζει ὡς μία ἐπίσημη προσωπικότητα, ἀνώτερη κι ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ, δὲν λέει τίποτε γιὰ τοὺς προγόνους καὶ ἀπογόνους του. Τὸν περιβάλλει μὲ μιὰ μυστηριώδη ἀπομόνωση. «Ἀπάτορα, ἀμήτορα, ἀγενεαλόγητον, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχοντα», τὸν παρουσιάζει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ἐβρ. ζ' 3). Κι αὐτό, γιὰ νὰ συμβολίσει ἔτσι τὴ μοναδικότητα καὶ τὴν αἰωνιότητα τοῦ Χριστοῦ ὡς Ἀρχιερέα. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι «ἀναρχος» καὶ «αἰώνιος». Ἀκόμη, ὅταν ὁ Ἀβραάμ γύρισε νικητής, ὁ Μελχισεδέκ πρόσφερε εὐχαριστήρια θυσία στὸν Θεό, ἄρτο καὶ οἶνο (Γεν. ιδ' 13-20). Τί ἄλλο μποροῦν νὰ συμβολίζουν αὐτά, παρὰ τὴν θεία εὐχαριστία, ὅπου μεταβάλλονται σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ;

β) Ὁ Χριστὸς Ἀρχιερεὺς μὲ τὴν θυσία Του.

Ὁ ἀρχιερέας τῶν Ἑβραίων εἶχε καθῆκον νὰ προσφέρει θυσίες γιὰ τὴν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Οἱ θυσίες αὐτὲς ἦταν συνήθως θυσίες ζῶων. «Χωρὶς δὲ αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις» (Ἐβρ. θ' 22). Ὁ Χριστὸς, ὡς Μέγας Ἀρχιερέας, τί θυσία πρόσφερε στὸν Θεό; Ἐδῶ εἶναι τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

Δὲν πρόσφερε ἀρνιά καὶ κασίκια, μοσχάρια καὶ ταύρους. Γιατὶ αὐτὰ ἦταν ἀνίκανα νὰ ἐξιλεώσουν τὴν θεία δικαιοσύνη καὶ νὰ δώσουν στὸν ἄνθρωπο τὴν λύτρωση. Ὅσο πολλὰ κι ἂν ἦταν τὰ προσφερόμενα ζῶα δὲν εἶχαν τὴν δύναμιν οὔτε τὴν παραμικρὴ ἁμαρτία νὰ ἐξαλείψουν.

Χρειαζόταν μιὰ ἀσυγκρίτως μεγαλύτερη θυσία, γιὰ νὰ ἐξαλείψει τὸν ἀμέτρητο ὄγκο τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ σβήσει τὴν ἐνοχή. Νὰ ἐπαναφέρει ἔτσι τὸν ἄνθρωπο στὸ «ἀρχέγονον κάλλος» καὶ νὰ ἀνοίξει τὶς κλειστὲς πύλες τοῦ παραδείσου. Καὶ τέτοια θυσία ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, «ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Θὰ ἦταν «ὁ θυσιάζων καὶ ὁ θυσιαζόμενος, ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος, ὁ θύτης καὶ τὸ θύμα» ὅπως τονίζουν οἱ ἅγιοι πατέρες.

Γι' αὐτὸ στὴν Ἁγία Γραφὴ ἄλλοῦ προεικονίζεται καὶ προαναγγέλλεται ὡς Ἀρχιερέας κι ἄλλοῦ ὡς ἄμνος γιὰ θυσία. Ἄλλωστε ὁ πασχάλιος ἄμνος, τὸν Χριστὸ προεικόνιζε. Ὡς «ἄμνον ἁμωμον» τὸν προανήγγειλε ὁ προφῆτης Ἡσαΐας. Ὡς ἄμνον «αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» τὸν ἔδειξε ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης. Στὴν Ἀποκάλυψη περισσότερες ἀπὸ εἴκοσι φορὲς ὀνομάζεται «ἀρνίον ἐσφαγμένον». Καὶ ὁ ἴδιος διακήρυτε ὅτι «οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν (τὴν ζωὴν) αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μάρκ. ι' 45). Καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι λυτρωθήκαμε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ὄχι μὲ φθαρτὰ λύτρα, ἀλλὰ μὲ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

«Σὺ δὲ παρηκολούθη-
κας μου τῇ διδασκαλίᾳ,
τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει,
τῇ πίστει, τῇ μακροθυ-
μίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπο-
μονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἳά μοι
ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις,
οἷους διωγμούς ὑπήνεγκα! Καὶ ἐκ πάντων με
ἐρρύσατο ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες
εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· πο-

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
ΙΣΤ΄ ΛΟΥΚΑ (ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Τιμ. γ΄ 10-15
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιη΄ 10-14

νηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ
γόητες προκόψουσιν ἐπὶ
τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ
πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε
ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπι-

στῶθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ
βρέφους τὰ ἱερά γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά
σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ».

ΤΟ ΚΩΣΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

«Σὺ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστῶθης»

ΒΛΕΠΟΥΜΕ γύρω μας
παραδείγματα καλὰ καὶ
ἄσχημα. Ἄνθρώπους ποὺ
ἀγωνίζονται νὰ ζοῦν ὅπως
θέλει ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ
ἄλλους ποὺ σκανδαλίζουν.
Οἱ πρῶτοι δὲν φαίνονται
εὐκόλα, δὲν προβάλλονται.
Οἱ ἄλλοι κάνουν χτυπητὴ
ἐντύπωση. Ποιῶν τὸ παρά-
δειγμα θὰ ἀκολουθήσουμε;

ΤΟ ΚΑΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος,
γράφοντας στὸν μαθητὴ του
τὸν Τιμόθεο, τοῦ κάνει λόγο
γιὰ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀπα-
τεῶνες. Εἶναι οἱ «*πονηροὶ καὶ
γόητες*». Δηλαδή οἱ μοχθη-
ροὶ, οἱ κακοποιοί, οἱ δόλιοι, οἱ ἀπατεῶνες. Αὐτοὶ
ὑπῆρχαν καὶ ὑπάρχουν ἀλλὰ καὶ θὰ ὑπάρχουν σὲ
ὅλους τοὺς καιροὺς. Ζοῦν καὶ στὶς χριστιανικὲς
κοινωνίες. Εἶναι ὅμως, ὅπως ἔγραφε προηγουμέ-
ως, φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζονικοί, ὑπερήφα-
νοι, βλάσφημοι, ἀσεβεῖς καὶ ἀπειθεῖς στοὺς γονεῖς
τους... Εἶναι ἀκόμη πρόθυμοι γιὰ κατακρίσεις καὶ
συκοφαντίες, μὲ κακὲς ἐπιθυμίες καὶ συνήθειες.
Καὶ τὸ χειρότερο, κάποιοι ἀπὸ αὐτούς, ὑποκρί-
νονται τὸν εὐσεβῆ. Παρουσιάζονται σὰν καλοὶ
Χριστιανοὶ γιὰ νὰ ἐξαπατήσουν ἔτσι καὶ νὰ ἐκμε-
ταλλευστοῦν τοὺς ἀφελεῖς.

Ὅλοι αὐτοί, ἔχοντες σκοτισμένο τὸ νοῦ, δι-
εφθαρμένη τὴν καρδιά καὶ πονηρὴ τὴν θέληση,
ἀντιστέκονται στὴν ἀλήθεια. Ἐχθρεύονται καὶ πο-
λεμοῦν τοὺς πιστοὺς, μισοῦν τὴν ἀρετὴ καὶ τοὺς
ἐναρέτους. Εἶναι ἐπιτήδαιοι καὶ ἀπατεῶνες καὶ δὲν
ἀποκλείεται νὰ προκόψουν στὴ ζωὴ τους. Νὰ κερ-
δίσουν, νὰ πάρουν θέσεις, νὰ ἀποκτήσουν κύρος.
Ὅμως ἡ ἐπιτυχία τους εἶναι φαινομενική. Στὴν
πραγματικότητα προοδεύουν ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ
χειρότερο.

Ὅσο μένουν ἀμετανόητοι, τόσο καὶ θὰ προχω-
ροῦν στὸν κατήφορο τῆς ἠθικῆς ἀθλιότητος, τῆς
στενοχώριας, τῆς θλίψεως, τῶν τύψεων ποὺ φέρνει

ἡ ἁμαρτία. Θὰ πλανῶνται οἱ
ἴδιοι, θὰ παραπλανοῦν ὅμως
καὶ ἄλλους...

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

Ἀπέναντι σ' αὐτὸ τὸ
κακὸ παράδειγμα, ὁ ἀπό-
στολος Παῦλος, προβάλλει
τὸ δικό του παράδειγμα, ποὺ
εἶναι ἅγιο καὶ φωτεινὸ καὶ
θεάρεστο. Καὶ τί λέει; «Μὲ
γνωρίζεις πολὺ καλὰ», γρά-
φει στὸν Τιμόθεο. «Γιὰ πολὺν
καιρὸ μὲ συνόδευες στὶς ἀπο-
στολικὲς μου περιοδεῖες καὶ
ἔχεις παρακολουθήσει τὴν κα-
θαρὴ καὶ ἀνόθευτη διδασκαλία
μου.» Ἐχεις δεῖ τὴ συμπεριφορά
μου.» Ἐχεις γνωρίσει τὶς ἀγνές

μου διαθέσεις, τὴν ζωντανὴ μου πίστη, τὴν μακροθυ-
μία μου, τὴν ἀνεξικακία μου, τὴν ἀγάπη μου. Ἀκόμη,
τὴν ὑπομονὴ μου στὶς θλίψεις καὶ δοκιμασίες καὶ τοὺς
διωγμοὺς ποὺ δέχθηκα ἐπειδὴ κήρυττα τὸν Χριστό.
Ὅμως ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Κύριος ποὺ μὲ ἔσωσε.

»Καὶ δὲν εἶμαι μόνον ἐγὼ ποὺ πέρασα ὅλα αὐτά.
Καὶ ὅλοι ὅσοι ζοῦν καὶ θέλουν νὰ ζοῦν σύμφωνα μὲ
τὴν πίστη καὶ τὴν εὐσέβεια, θὰ ὑποστοῦν διωγμούς.
Ἀλλὰ αὐτοὶ τελικὰ θὰ ἀναδειχθοῦν νικητὲς καὶ θρι-
αμβεντές. Θὰ ἔχουν τὴν χαρὰ, τὴν εἰρήνη, τὴν μακα-
ριότητα ποὺ χαρίζει ὁ Θεός σὲ ὅσους ἀγωνίζονται».
Σ' αὐτά, προσθέτει ὁ Ἀπόστολος, καὶ τοῦτα: «Μὴ
λησμονεῖς ὅτι γνώρισες τὴν Ἁγία Γραφή ἀπὸ μικρός.
Αὕτη μπορεῖ νὰ σὲ κάνει σοφὸ καὶ συνετό.» Ἔτσι ὅσα
εἶδες σὲ μένα καὶ ὅσα γνώρισες ἀπὸ τὶς Ἁγίες Γραφές
σὲ φωτίζουν, ὥστε νὰ διακρίνεις τὸ καλὸ παράδειγμα
καὶ νὰ παραμένεις σταθερὸς στὸν δρόμο τῆς ἀληθινῆς
πίστεως καὶ τοῦ καθήκοντος».

Αὐτὲς οἱ συμβουλὲς εἶναι πολὺτιμες γιὰ ὅλους
μας. Ἄς μὴν ἐπηρεαζόμαστε ἀπὸ τὸ κακὸ παρά-
δειγμα τῶν πονηρῶν, ἀλλὰ ἄς διδασκόμαστε ἀπὸ
τὸ καλὸ παράδειγμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ.

Ἱερὰ Παράδοση

Ἡ ἱερὰ Παράδοση, πού ὅπως εἶπαμε ἔχει ἀποστολική προέλευση, με τὸν καιρὸ ἀπὸ ἄγραφη ἔγινε καὶ αὐτὴ γραπτὴ. Ἐνσωματώθηκε σιγὰ-σιγὰ στὰ παλαιὰ σύμβολα τῆς πίστεως, στὴν αὐθεντικὴ ἔρμηνεῖα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, στὶς δογματικὲς ἀποφάσεις καὶ τοὺς ὅρους τῶν ἱερῶν Συνόδων, στὴν θεία λατρεία, σὲ θεσμούς καὶ ἔθιμα με γενικὴ ἀποδοχὴ καὶ στὴν λεγομένη συμφωνία τῶν Πατέρων. Καὶ πιὸ συγκεκριμένα.

1. Ἡ ἱερὰ Παράδοση εἶναι πλέον γραμμένη στὰ παλαιὰ σύμβολα τῆς πίστεως. Ἐχουμε π.χ. τὸ λεγόμενο Ἀποστολικὸ σύμβολο, ἔργο τοῦ Β΄ αἰῶνα. Εἶναι φανερό, ὅτι δὲν γράφτηκε ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Ἀποστόλους. Ἀπλούστατα, ἂν εἶχε γραφεῖ ἀπὸ αὐτούς, θὰ εἶχε συμπεριληφθεῖ στὰ θεόπνευστα βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης. Ὅμως τὸ σύμβολο αὐτὸ εἶναι ἡ παλαιότερη ὁμολογία πίστεως καὶ μᾶς προσφέρει θεμελιώδεις ἀλήθειες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσει τὸ γεγονός, ὅτι οἱ προσερχόμενοι στὸ βάπτισμα ἔδιναν ὁμολογία πίστεως. Ἡ ὁμολογία αὐτὴ ἦταν συγκεκριμένη πίστη στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ στὶς θεμελιώδεις ἀλήθειες τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ αὐτὴ ἡ ὁμολογία, πού ἔχει ἀποστολικὴ προέλευση, εἶναι διατυπωμένη σὲ αὐτὰ τὰ παλαιὰ σύμβολα.

2. Κάνουμε λόγο γιὰ τὴν Ἁγία Γραφή, πού περιέχει τὸν αἰώνιο λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὅμως ὁ πιστὸς θεματοφύλακας καὶ ἀλάθης ἔρμηνευτὴς δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὴν ἱερὰ Παράδοση. Χωρὶς τὴν ἀποστολικὴ Παράδοση καὶ τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ ξέραμε ποῖα βιβλία ἦταν γνήσια καὶ αὐθεντικά. Ὁ κανόνας τῆς Κ. Διαθήκης συγκροτήθηκε με τὴν ἄγρυπνη ἐπιστασία τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ βεβαιώνει τὴν γνησιότητά της. Εἶναι ὁ αὐθεντικὸς μάρτυρας καὶ ἔρμηνευτὴς τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Καὶ μόνο τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή οἱ αἰρετικοὶ ἄρχισαν νὰ ἀμφισβητοῦν, ὄχι μόνο πολλὰ ἀπὸ τὰ θεόπνευστα κείμενα, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ παραλλάσσουν καὶ διαστρέφουν, φανερῶναι τὴν ἀξία τῆς Παραδόσεως στὴν διατύπωση τοῦ ὀρθοῦ νοήματος. Οἱ ἀποστολικοὶ Πατέρες καὶ διδάσκαλοι (Εἰρηναῖος, Τερτυλλιανὸς κ.ἄ.) ἀρνοῦνται στοὺς αἰρετικούς τὸ δικαίωμα νὰ συζητοῦν με βάση τὴν Ἁγία Γραφή, ἐπειδὴ ἔχουν ἀπορρίψει τὴν Παράδοση.

Γράφει ὁ Τερτυλλιανός: «Οἱ αἰρετικοὶ δὲν δέχονται μερικὰ ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα πού δέχονται δὲν τὰ διατηροῦν ἀκέραια, με προσθήκες καὶ ἀφαιρέσεις τὰ περικόβουν καὶ διαστρέφουν τὸ νόημά τους... Τίνος εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή; Ἡ ἀληθινὴ διδασκαλία καὶ ἡ ἀληθινὴ χριστιανικὴ πίστη, ἡ ἀληθινὴ ἐξήγησή της βρίσκονται στὶς ἀληθινὲς χριστιανικὲς παραδόσεις». Γι' αὐτὸ καὶ ὅσοι ἐπιχείρησαν νὰ ἔρμηνεύσουν τὴν Γραφή, χωρὶς τὴν

ἱερὰ Παράδοση, στηριζόμενοι στὴν δική τους κρίση, ἔπεσαν σὲ ποικίλες πλάνες καὶ αἱρέσεις. Εἶναι γνωστὸ ἄλλωστε, πὼς ὅλοι σχεδὸν οἱ αἰρετικοὶ στηρίζουν τὶς πλανημένες διδασκαλίες τους στὴν Ἁγία Γραφή, φυσικὰ ὅπως αὐτοὶ τὴν καταλαβαίνουν. Ἀντιθέτως οἱ Πατέρες με ὀδηγὸ τὴν Παράδοση πρόσφεραν τὴν ἀκριβὴ καὶ ὀρθὴ ἔρμηνεῖα τῶν ἱερῶν κειμένων. «*Ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως ἐρευνημένη ἡ Γραφή ἀποβαίνει αὐτάρκης ἅμα καὶ πλήρης τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν ταμιούχος* (Χρ. Ἀνδρουτσος).

3. Ἡ Ἀποστολικὴ Παράδοση βρίσκεται ἐπίσης ἐνσωματωμένη στὴν θεία λατρεία καὶ σὲ ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ νηπιοβαπτισμός, ἡ τριπλὴ κατάδυση κατὰ τὸ ἅγιο Βάπτισμα, ἡ ἀπόταξη καὶ ἡ σύνταξη, ἡ πρὸ τοῦ Πάσχα νηστεία, ὅπως καὶ τῆς Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς, λειτουργικὲς πράξεις καὶ πολλὰ ἄλλα ἔχουν ἀποησαυρισθεῖ σὲ κείμενα τῶν ἀποστολικῶν Πατέρων καὶ διδασκάλων. Προκειμένου περὶ τοῦ μνημοσύνου τῶν κεκοιμημένων στὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας, παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ὅτι «*οὐκ εἰκῆ* (ὄχι χωρὶς λόγῳ) *ταῦτα ἐνομοθετήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων τὸ ἐπὶ τῶν φρικτῶν μυστηρίων μνήμην γίνεσθαι τῶν ἀπελθόντων*».

4. Γραπτὲς πηγὲς τῆς Ἱ. Παραδόσεως βρίσκουμε στοὺς ὅρους καὶ στὶς ἀποφάσεις τῶν ἱερῶν Συνόδων. Πάντοτε σ' αὐτὲς οἱ θεοφόροι Πατέρες, γιὰ νὰ ἀποστομώσουν τοὺς αἰρετικούς, κατέφευγαν στὴν Παράδοση. Σ' ὅλες τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους ὑπάρχει ἄφθοно ὑλικό. Κατὰ τὴν διατύπωση τῶν ὄρων τῆς ὀρθῆς πίστεως οἱ μετέχοντες Πατέρες ἀναφωνοῦσαν: «*Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων*». Στὴν Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο μετὰ τὴν διατύπωση τοῦ ὄρου γιὰ τὶς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ, ἐνωμένες ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως, ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι ἀναβόησαν: «*Αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων· πάντες οὕτω πιστεύομεν*».

5. Ἀνακεφαλαιωτικὰ θὰ λέγαμε, πὼς Ἱερὰ Παράδοση εἶναι ἡ συμφωνία τῶν Πατέρων: «*Ὅ,τι πάντοτε, πανταχοῦ, ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη*». Ὅταν λέμε Πατέρες, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι «*τῷ βουλήματι τῆς Γραφῆς ἠκολούθησαν*» καὶ κατὰ τὸν Βικέντιο Λειρίνου: «*οἵτινες ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ καθολικῇ κοινωνίᾳ ἀγίως, σοφῶς, σταθερῶς ζῶντες, διδάσκοντες καὶ ἐμμένοντες ἢ νὰ ἀποθάνωσι ἐν Χριστῷ πιστῶς ἢ νὰ θανατωθῶσιν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ μακαρίως ἠξιώθησαν*». Ἡ συμφωνία αὐτῶν τῶν Πατέρων ἀποτελεῖ ἐγγύηση ἔρμηνείας καὶ ὀρθῆς διατυπώσεως τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως. Πάντοτε οἱ Πατέρες αὐτοὶ καὶ μάλιστα στὴν ἔρμηνεῖα δύσκολων χωρίων ἢ στὴν διατύπωση δογματικῶν ἀληθειῶν ἀναζητοῦσαν τὸ νόημα τῶν Γραφῶν καὶ τὴν ἄγραφη παράδοση τῶν Ἀποστόλων.

Ρήσεις Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

«Μὴ ἴσθι ὡς λέων ἐν τῷ οἴκῳ σου» (Σοφία Σειράχ δ' 30)

«Χρήματα τὰ ὀνομάζουμε ἐπειδὴ τὰ χρησιμοποιοῦμε γιὰ τὶς ἀνάγκες, ὄχι γιὰ νὰ τὰ κρύβουμε στὴν γῆ. Κτήματα ὀνομάζονται γιὰ νὰ τὰ ἔχουμε ὡς κτήση ἡμεῖς καὶ νὰ μὴ γίνουμε ἡμεῖς κτήματα αὐτῶν. Εἴσαι κύριος πολλῶν χρημάτων, ὅταν δὲν ὑποδουλώνεσαι σὲ αὐτά, στὰ ὁποῖα σὲ κατέστησε ἀφέντη τους ὁ Θεός. Δὲν ὑποδουλώνεσαι σὲ αὐτὰ ὅταν τὰ ξοδεύεις γιὰ τὶς δέουσες ἀνάγκες καὶ ὅταν δὲν τὰ κρύπτεις μέσα στὴν γῆ». *Χρήματα γὰρ διὰ τοῦτο καλεῖται, ἵνα αὐτοῖς εἰς δέον χρώμεθα, οὐκ ἵνα κατορύττωμεν· κτήματα διὰ τοῦτο λέγονται, ἵνα ἡμεῖς αὐτὰ κτησώμεθα, καὶ μὴ αὐτῶν γενώμεθα κτήματα. Κύριος εἶ χρημάτων πολλῶν, μὴ τοίνυν δούλευε τούτοις, ὧν ἐποίησέ σε δεσπότην ὁ Θεός· οὐ δουλεύεις δὲ εἰς δέον αὐτὰ ἀναλίσκων, ἀλλὰ μὴ κατορύττων»¹.*

Ἡ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἐκπαίδευση πολὺ ἄκαρπο λόγο προσφέρει καὶ βομβαρδίζει μὲ φλυαρίες τοὺς ἀκροατὲς τῆς καὶ τοὺς διώχνει μὲ ἄδεια χέρια, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀποκτήσει οὔτε μεγάλο οὔτε μικρὸ καρπὸ. Ἡ χάρις ὁμως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δὲν ἐνεργεῖ ἔτσι, ἀλλὰ ἀντιθέτως, μὲ μικρὲς φράσεις ἐναποθέτει τὴν χριστιανικὴ φιλοσοφία σὲ ὅσους προσέχουν. Καὶ ἀρκεῖ συχνὰ ἕνα μικρὸ ρητὸ νὰ γίνῃ ἐφόδιο γιὰ ὀλόκληρη τὴν ζωὴ μας». Ἡ μὲν γὰρ ἔξωθεν παιδευσὶς πολλὴν ἀνελίπτουσα λῆρον καὶ πολλὴν καταχέουσα τῶν ἀκροατῶν φλυαρίαν, κενῆς τοὺς ἀκροατὰς ἀποπέμπει χερσὶ, καὶ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν καρπωσαμένους καλόν· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος χάρις οὐκ οὕτως, ἀλλὰ τοῦναντίον ἅπαν διὰ μικρῶν ῥημάτων πᾶσι τοῖς προσέχουσι φιλοσοφίαν ἐντίθησι· καὶ ἀρκεῖ ῥῆμα πολλάκις ἐν λαβόντιας ἐντεῦθεν, πάσης τῆς ζωῆς ἔχειν ἐφόδιον².

«Αὐτὸς ποὺ ὀδηγεῖ ἀπὸ τὴν πλάνη στὴν ἀλήθεια ἢ ἀπὸ τὴν κακία πρὸς τὴν ἀρετὴ τὸν διπλανό του, κατὰ τὴν ἀνθρώπινη δύναμη ἐμέ (τὸν Χριστό) μιμεῖται». *Ὁ ἐκ τῆς πλάνης πρὸς τὴν ἀλήθειαν, φησί, χειραγωγῶν, ἢ ἀπὸ τῆς κακίας πρὸς ἀρετὴν ὀδηγῶν τὸν πλησίον, κατὰ δύναμιν ἀνθρωπίνην ἐμέ μιμεῖται*³.

«Δὲν εἶναι ἰσοδύναμο νὰ διώξεις νοσήματα τοῦ σώματος καὶ νὰ ἀπομακρύνεις τὸ φορτίο τῶν ἁμαρτιῶν· δὲν εἶναι ἴσο νὰ διορθώσεις ἕνα μάτι ποὺ εἶναι τυφλὸ καὶ νὰ φωτίσεις μιὰ σκοτισμένη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχὴ». *Οὐκ ἔστιν ἴσον νοσήματα ἀπελάσαι σαρκός, καὶ ἁμαρτιῶν φορτίον ἀποθέσθαι· οὐκ ἔστιν ἴσον ὄμμα πεπηρωμένον διορθῶσαι, καὶ ψυχὴν ἔσκοτισμένην φωτὶ καταλάμψαι*⁴.

1 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Λόγος εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας*, 4 (PG 50, 653-654).

2 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς ἀνδριάντας*, Α' 1 (PG 49, 18).

3 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλίαι εἰς τὴν Γένεσιν*, Γ', δ' (BEΠ 91, 35).

4 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως*, 8 (PG 50, 432).

«Γιὰ τίποτα ἄλλο νὰ μὴν στενοχωριόμαστε καὶ πονᾶμε παρὰ μόνον γιὰ τὴν κακία, καὶ γιὰ τίποτα ἄλλο νὰ μὴ χαιρόμαστε καὶ εὐφραινόμαστε παρὰ μόνον γιὰ τὴν ἀρετὴ». *Μὴ τοίνυν δι' ἕτερον μηδὲν ἀλγῶμεν, ἀλλὰ διὰ κακίαν μόνον, μηδὲ δι' ἄλλο καίρωμεν καὶ εὐφραινώμεθα, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν μόνον*⁵.

«Ἐὰν ἡμεῖς μεριμνοῦμε γιὰ τὰ καθήκοντά μας πρὸς τὸν Θεό, Αὐτὸς θὰ μεριμνήσει γιὰ τὶς δικὰ μας θέματα καὶ ἔτσι μὲ μεγάλην ἄνεση θὰ διαπλεύσουμε τὸ πέλαγος τῆς παρούσης ζωῆς». *Ἐὰν γὰρ τὰ τοῦ Θεοῦ μεριμνῶμεν, τὰ ἡμέτερα αὐτὸς μεριμνήσει, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας τὸ πέλαγος τοῦ παρόντος βίου διαπλεύσομεν*⁶.

«Καὶ γιατί λέγω τόπο καὶ τάφο ἀγίου; ἀφοῦ πολλὲς φορὲς καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτῶν ποὺ ἔχουν ἐκδημήσει μόλις δοῦμε, καὶ μία φράση τους νὰ ἔλθῃ στὸ μυαλό μας, ὠθεῖ σὲ ἐγρήγορη τὴν ψυχὴ μας καὶ ἀνασταίνει τὴν μνήμη μας. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο μᾶς ἄφησε τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ὁ Θεός». *Καὶ τί λέγω τόπον καὶ τάφον; καὶ γὰρ ἱμάτιον μόνον πολλάκις τῶν ἀπελθόντων ὀφθέν, καὶ ῥῆμα εἰς διάνοιαν ἐλθόν, διήγειρε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν μνήμην ἀνέστησε διαπίπτουσαν. Διὰ ταῦτα ἡμῖν τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀφήκεν ὁ Θεός*⁷.

«Κάθε φροντίδα νὰ εἶναι γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς μας καὶ πῶς θὰ βάλομε χαλινάρι στὰ σκιρτήματα τῆς σάρκας μας γιὰ νὰ φανερώσουμε τὴν ἀληθινὴ νηστεία, καὶ ἐννοῶ τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὶς κακίες· γιατί αὐτὸ εἶναι ἡ νηστεία. Καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὰ φαγητὰ γι' αὐτὸν τὸν λόγο ἔχει παραδοθεῖ γιὰ νὰ χαλιναγωγῆσει τὶς ὁρμὲς τῆς σάρκας καὶ νὰ κάνει τὸ σῶμα μας ὅπως τὸ ὑπάκουο ἄλογο». *Πᾶσα ἡμῶν ἡ φροντίς ἔστω περὶ τῆς κατὰ ψυχὴν σωτηρίας, καὶ ὅπως δυνηθεῖμεν τὰ σκιρτήματα τῆς σαρκὸς χαλινώσαντες τὴν ἀληθινὴν νηστείαν ἐπιδείξασθαι, λέγω δὴ τὴν τῶν κακῶν ἀποχὴν· τοῦτο γὰρ νηστεία. Καὶ γὰρ ἡ τῶν βρωμάτων ἀποχὴ διὰ τοῦτο παρείληπται, ἵνα τὸν τόνον τῆς σαρκὸς χαλινώσῃ, καὶ εὐήνιον ἡμῖν τὸν ἵππον ἐργάσῃται*⁸.

«Ἡ τιμὴ πρὸς τὸν μάρτυρα εἶναι ἡ μίμνηση τοῦ μάρτυρα». *Τιμὴ γὰρ μάρτυρος, μίμνησις μάρτυρος*⁹.

«Ἡ νηστεία εἶναι ἡ τροφὴ τῆς ψυχῆς». *Νηστεία γὰρ τῆς ψυχῆς ἔστι τροφή*¹⁰.

5 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον*, ὁμιλία Ε' (PG 50, 497).

6 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλίαι εἰς τὴν Γένεσιν*, ΙΔ', ε' (BEΠ 91, 169).

7 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Βαβύλαν καὶ κατὰ Ἰουλιανοῦ*, 11 (PG 50, 551).

8 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλίαι εἰς τὴν Γένεσιν*, Η', ε' (BEΠ 91, 97).

9 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλία εἰς μάρτυρας* (PG 50, 663).

10 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλίαι εἰς τὴν Γένεσιν*, Α', γ' (BEΠ 91, 16).

«Αδελφοί, πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα
συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ
ἐξουσιασθήσομαι ὑπό

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΙΖ' ΛΟΥΚΑ (ΑΣΩΤΟΥ)

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α' Κορ. στ' 12-20

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΛΟΥΚ. ιε' 11-32

πόρνη ἐν σῶμά ἐστιν;
Ἔσονται γάρ, φησίν,
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·
ὁ δὲ κολλώμενος τῷ
Κυρίῳ ἐν πνευμᾷ ἐστι.

τινος. Τὰ βρώματα τῆ κοιλιᾶ καὶ ἡ κοιλία τοῖς
βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα
καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ, ἀλλὰ
τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς
καὶ τὸν Κύριον ἡγεῖρε καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώ-
ματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἄρα οὖν τὰ
μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ
γένοιτο. Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῆ

Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐάν
ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ
δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. Ἡ
οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν
Ἁγίου Πνεύματος ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς·
δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ
ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ».

Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ

«Οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος»

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας
μας ἔχουν ἐπιλέξει ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ
Ἀποστόλου Παύλου Α' πρὸς Κορινθίους. Καὶ τὸ ἀπόσπασμα
αὐτὸ εἶναι σχετικὸ μὲ τὸ ζήτημα τῆς πορνείας.

Τὸ πάθος τῆς πορνείας ἀπασχολοῦσε ἀπὸ τὰ παλαιὰ
χρόνια τοὺς ἀνθρώπους. Στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα ὁ
ἅγιος Παῦλος στηρίζει τὴν ἐπιχειρηματολογία του κατὰ
τοῦ θανασίμου αὐτοῦ ἀμαρτήματος κατὰ πρώτων στὴν
Χριστολογία καὶ στὴν Ἐκκλησιολογία. Διηγεῖται ὅτι ἕκαστος
βαπτισμένος χριστιανὸς ἐντάσσεται στὸ Σῶμα
τοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ συνέπεια ὡς μέλος αὐτοῦ τοῦ Σώ-
ματος πρέπει νὰ ἀποφεύγει κάθε ἀμαρτία καὶ ἰδιαίτερος
τὴν πορνεία. *Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ
ἐστίν;* Ἀποφεύγουμε τὴν πορνεία γιὰ τὰ σώματά μας,
οἱ ὑπάρξετε μας ὁλόκληρες, ἔχουν διὰ τοῦ Βαπτίσματος
ἐνταχθεῖ στὸ ἅγιο καὶ ἄχραντο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ
στὴν Ἐκκλησία. Ἐπισημαίνει, ὅμως, καὶ μία ἄλλη πρακτικὴ
διάσταση τοῦ ζητήματος τῆς πορνείας: ἐκτὸς ἀπὸ ἀμαρτία
ποῦ μολύνει τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται
καὶ καταναγκασμὸς· ἐξουσιάζει τυραννικὰ τὸν ἄνθρωπο
καὶ ἀποδυναμώνει μέχρι ἐξαφανίσεως τὴν θέλησή του.

Ὁ ἀποστολικὸς αὐτὸς λόγος εἶναι ἰδιαίτερος ἐπίκαιρος
γιὰ τὴν ἐποχὴ μας. Σὲ μιὰ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι
ὀμιλοῦν καὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου
καὶ τὴν ἀπελευθέρωσή του ἀπὸ τὰ διάφορα δεσμὰ καὶ τὴς
δεσμεύσεις, ἔρχεται ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου νὰ
τονίσει ὅτι τὸ πάθος τῆς πορνείας κατ' ἐξοχὴν καταστρέ-
φει τὴν ἐλευθερίαν μας, ἀφοῦ μᾶς κατακυριεύει καὶ μᾶς
κατεξουσιάζει. Ἐὰν θέλουμε λοιπὸν νὰ εἴμαστε ἀδέσμευτοι
καὶ ἐλεύθεροι θὰ πρέπει νὰ μὴν ὑποδουλωνόμαστε στὰ
διάφορα πάθη καὶ ἰδίως στὰ πάθη τῆς σαρκός, τὰ ὁποῖα
μπορεῖ νὰ γίνουν πολὺ ἰσχυρὰ δεσμὰ γιὰ τὸν ἄνθρωπο
καὶ ἐνίοτε ἄλυτα μέχρι τὸν θάνατό μας.

Συμφωνεῖ ὁ ἀποστολικὸς λόγος μὲ τὰ λεγόμενα καὶ
γραφόμενα ἀπὸ τοὺς θεράποντες τῆς σημερινῆς Ψυχολο-
γίας, Ψυχιατρικῆς καὶ Νευροβιολογίας, οἱ ὁποῖοι ὀμιλοῦν
γιὰ σεξουαλικὸς ἐθισμοὺς καὶ ἐξαρτήσεις στὸν σύγχρονο
ἄνθρωπο. Αὐτοὶ οἱ ἐθισμοὶ λειτουργοῦν ὡς καταναγκα-
σμοὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ἀντὶ τὰ τοῦ προσφέρουν τὴν
ἡδονὴ καὶ τὴν εὐτυχία, τὸν ὀδηγοῦν στὴν ὀδύνη, στὸν
ψυχικὸ πόνο καὶ στὴν κατάθλιψη. Καὶ τὸν ἐγκλωβίζουν
(=φυλακίζουν) σὲ ἕναν φαῦλο κύκλο, ὅπου ὁ ἐξουσιαζόμε-

νος ἀπὸ κάποιο ἐθισμὸ καταφεύγει «πάλιν καὶ πολλάκις»
γιὰ στιγμιαία ἀνακούφιση στὸν τυραννικὸ ἐθισμὸ του,
δηλαδὴ στὸ αἷτιο ποῦ τοῦ προξενεῖ ἐν τέλει τὸν ψυχικὸ
πόνο καὶ τὴν ὀδύνη. Καὶ ἔτσι συνεχῶς ἀπογοπεύεται καὶ
ὑποτάσσεται σταδιακῶς πλήρως στὴν ἐξουσία τοῦ πάθους
του, τοῦ ἐθισμοῦ του.

Αὐτοὶ ποῦ ἐπαγγέλλονται τὴν δῆθεν σεξουαλικὴ ἐλευ-
θερία καὶ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τοὺς ἠθικοὺς κανόνες καὶ
τὴς κοινωνικὲς δεσμεύσεις, τελικῶς κατανοῦν δούλοι τῶν
παθῶν τους. Αὐτοὶ ποῦ κραυγάζουν *τὸ πάντα μοι ἔξεστιν*
(ὅλα μοῦ ἐπιτρέπονται) καθίστανται ἀνδράποδα καὶ ὑπο-
χειρία τῶν πλέον τυραννικῶν παθῶν· ὑποδουλώνονται ὄχι
σὲ ἄλλους ἀνθρώπους, ἀλλὰ στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τους, τὸν
ὁποῖο δὲν μποροῦν πλέον νὰ ἐλέγξουν καὶ νὰ χαλιναγωγή-
σουν. Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀποκαλεῖ
πάθη τὰ σοβαρὰ ἀμαρτήματα, ἀπὸ τὸ ρῆμα πάσχω, ἀφοῦ
ὅταν αὐτὰ κυριαρχήσουν στὸν ἄνθρωπο τὸν βασανίζουν
καὶ τὸν κάνουν νὰ ὑποφέρει, νὰ πάσχει. Αὐτὸ ἐπισημαίνει
καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος γράφοντας: *ἐλευθερίαν αὐτοῖς
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ
τις ἠτιηται τούτω καὶ δεδούλωται* (Β' Πέτρ. 2: 19). Ἡ ἥττα μας
στὰ σαρκικὰ πάθη συνεπάγεται τὴν ὑποδουλώσή μας σὲ
αὐτὰ, ἀσχετῶς ἐὰν κάποιοι θεωροῦν καὶ ὀνομάζουν αὐτὴ
τὴν ὑποδουλώση ὡς δῆθεν «σεξουαλικὴ ἐλευθερία» καὶ
«ἀπελευθέρωση» ἀπὸ παρωχημένους ἠθικοὺς κανόνες.

Ὁ ἄνθρωπος τιμῆθηκε ἀπὸ τὸν Δημιουργὸ του μὲ τὸ
αὐτεξούσιο, μὲ τὴν ἐξουσία δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐπὶ
τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του. Ὅταν ἐξουσιάζεται ἀπὸ
τὸ ὁποιοδήποτε πάθος προδίδει τὸ δῶρο τοῦ αὐτεξουσί-
ου καὶ καταντᾶ ἀνάξιος αὐτοῦ τοῦ δώρου. Προδίδει τὴν
δυνατότητά του νὰ γίνῃ υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ χάριν, ὅπως
ἔχει κληθεῖ κατὰ τὴν δημιουργία του καὶ κατὰ τὴν παλιγ-
γενεσία τοῦ Βαπτίσματος. *Οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱὸς
σου* (Λουκ. 15: 21), ὁμολογεῖ ὁ πεπτωκὴς χριστιανὸς κατὰ
τὴν ἔκφραση τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη
διαβάζουμε ὅτι ὁ *ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρα-
συνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς*
(Ψαλμ. 48: 13 καὶ 21).

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοῦς, ἐπειδὴ ἔχουμε δημιουργηθεῖ
ἐλεύθεροι καὶ αὐτεξούσιοι δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψουμε
σὲ κανένα πάθος νὰ ἐξουσιάζει τὴν ὑπαρξή μας: *οὐκ ἐγὼ
ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.*

«Ἀδελφοί, βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γινῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; Καὶ ἀπολείται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφός ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Κορ. ν' 8-θ' 2
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. κε' 31-46

συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν

αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

» Οὐκ εἰμι ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι. ἢ γὰρ σφραγίς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ».

Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ

«Βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ»

Στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα γίνεται μία ἀναφορά τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὰ εἰδωλόθυτα τῆς ἐποχῆς του καὶ στὴν ἀποφυγὴ τους ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, προκειμένου νὰ μὴ σκανδαλίζουν ἄλλους χριστιανούς. Τὰ εἰδωλόθυτα ἦταν ψημμένα κρέατα ἀπὸ θυσίαις ζῶων πρὸς τιμὴν τῶν εἰδωλολατρικῶν θεῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Κάποιοι χριστιανοί, παρόλο ποὺ δὲν πίστευαν στοὺς εἰδωλολατρικούς θεοὺς, συμμετεῖχαν στὶς εἰδωλολατρικὲς ἐορτές, πῆγαιναν στοὺς ναοὺς καὶ ἔπαιρναν τὰ εἰδωλόθυτα, δηλαδὴ τὰ θυσιασμένα καὶ ψημμένα κρέατα, γιὰ νὰ τὰ φᾶνε, ἐπειδὴ τὸ κρέας ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἦταν ἀκριβὸ καὶ δυσεύρετο. Ὑπῆρχαν, ὅμως, κάποιοι ἀσθενεῖς ὡς πρὸς τὴν πίστιν τοὺς χριστιανοί, οἱ ὅποιοι βλέποντας ἄλλους χριστιανούς νὰ τρῶνε τὰ εἰδωλόθυτα ἐσκανδαλίζοντο. Γιὰ αὐτοὺς τοὺς ἀδελφούς προτρέπει μὲ αὐστηρότητα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐὰν εἶναι νὰ σκανδαλισθεῖ ὁ ἀδελφός μου νὰ μὴ φάγω κρέας (εἰδωλοθύτου) εἰς τὸν αἰῶνα!

Ἡ ὅλη στάση ἔναντι τῶν κρεάτων – εἰδωλοθύτων ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς ἰουδαϊκῆς διδασκαλίας περὶ καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων τροφῶν – τὸ κρέας ἐπειδὴ προσφέρεται σὲ εἶδωλα μιαίνεται (κατὰ τὴν ἰουδαϊκὴ πίστιν) καὶ μὲ τὴν σειρὰ του μιαίνει αὐτοὺς ποὺ τὸ τρῶνε, γι' αὐτὸ καὶ ἦταν ἀπαγορευμένο καὶ μιὰρὸ γιὰ τοὺς Ἰουδαίους. Τὴν πεποίθησιν αὐτὴ ἀπέρριψε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ τοὺς χριστιανούς ὅλες οἱ τροφές, ἐπειδὴ εἶναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, εἶναι καλές καὶ εὐάρεστες, ἐὰν χρησιμοποιοῦνται μὲ πνεῦμα εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸ ποὺ τὶς χορηγεῖ καὶ μὲ πνεῦμα ὀλιγαρκείας καὶ ἐγκρατείας. «Πάν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγον Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως» (Α΄ Τιμ. 4: 4-5). Γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχουν ἀπαγορευμένες τροφές ποὺ μποροῦν νὰ μιαινῶν καὶ νὰ μολύνουν πνευματικὰ τὸν ἄνθρωπο, ὅπως ὑπάρχουν σὲ ἄλλες θρησκείες.

Ὅμως ἡ Ἐκκλησία δέχεται τὸν θεσμό τῆς νηστείας, γι' αὐτὸ τὴν Κυριακὴ τῶν Ἀποκρεῶν, δηλαδὴ τὴν Κυριακὴ ποὺ σταματᾶμε τὴν βρώσιν τοῦ κρέατος (ἀπόκρεω = ἀποχὴ ἀπὸ τὸ κρέας) ἔχει ἐπιλέξει αὐτὸ τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα γιὰ νὰ μᾶς διδάξει τὴν ἔννοια καὶ τὴν σημασίαν τῆς νηστείας.

Ἡ λέξις νηστεία προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀρνητικὸ νῆ καὶ τὸ ρῆμα ἐσθίω καὶ σημαίνει τὴν ἀφαγίαν. Χρησιμοποιεῖται μέχρι σήμερον μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ στὰ νοσοκομεῖα:

αὐτὸς ποὺ θὰ χειρουργηθεῖ μένει συχνὰ νῆστις (νηστικός) τὸ προηγούμενον βράδυ. Ἡ νηστεία ὡς θεσμὸς τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἀποστόλων. Σταδιακῶς θεσμοθετοῦνται καὶ γίνονται κανόνες τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἡμέρες τῆς Τετάρτης καὶ τῆς Παρασκευῆς, ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Κατόπιν διὰ τῆς λειτουργικῆς συνθηκῆς ἐντάσσονται στὶς περιόδους τῆς νηστείας ἡ Τεσσαρακοστὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡ περίοδος τοῦ Δεκαπενταυγούστου καὶ ἡ κινητὴ περίοδος πρὶν τὴν ἐορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Ἡ νηστεία ἀπὸ τὰ πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια δὲν ἐξαντλεῖτο στὴν ἀσιτία. Τὸ νόημά της εἶναι εὐρύτερον καὶ ἐντασσόταν στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ ἀνάπτυξη τῶν χριστιανῶν. Γι' αὐτὸ καὶ σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου μας χρησιμοποιεῖτο μαζὶ μὲ τὴν προσευχὴ (νηστεία καὶ προσευχὴ) καθὼς καὶ πολὺ συχνὰ μὲ τὴν ἐλεημοσύνη (νηστεία καὶ οἱ τροφές ἢ τὰ χρήματα ποὺ ἐξοικονομοῦντο ἀπὸ αὐτὴ ἐδίδοτο στοὺς πτωχοὺς ὡς ἐλεημοσύνη).

Ὁ ἅγιος Βασίλειος σὲ ὁμιλίαν του περὶ τοῦ νοήματος τῆς νηστείας ἀναφέρει κάποιες πτυχές αὐτῆς, τὶς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς ὑμνογραφίας, μᾶς ὑπενθυμίζει στὴν ἔναρξιν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. «Ὁν μέντοι ἐξαρκεῖ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν ἐπαινετὴν νηστείαν, ἀλλὰ νηστεύομεν νηστείαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. Ἀληθὴς νηστεία ἢ τοῦ κακοῦ ἀλλοτριώσις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχὴ, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιᾶς, ψεύδους, ἐπιπορκίας. Ἡ τούτων ἔνδεια νηστεία ἐστὶν ἀληθής. Ἐν τούτοις μὲν οὖν ἡ νηστεία καλόν»¹.

Ἡ νηστεία τῆς τροφῆς θὰ πρέπει νὰ συμπορεύεται μὲ τὴν νηστεία τῶν παθῶν καὶ τὴν ἐκκοπὴ κάθε ἀμαρτωλῆς ροπῆς τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ μπορέσει διὰ τῆς ἀρετῆς νὰ πλησιάσει τὸν Θεό.

Αὐτὸ ποὺ μᾶς προσεγγίζει στὸν Θεὸ δὲν εἶναι οἱ τροφές (βρῶμα οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ), ἀλλὰ οἱ ἀρετές, ἡ ἀγιότης καὶ ἡ καθαρότης τοῦ βίου μας. Καὶ σὲ αὐτὸ συμβάλλει πάρα πολὺ καὶ ἡ μέθοδος τῆς νηστείας, ὅταν γίνεται σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς συνολικὴ προσπάθεια καὶ ἀγῶνας νὰ ἀποφύγουμε τὴν ἀμαρτία καὶ νὰ ἀποκτήσουμε τὶς θεοειδεῖς ἀρετές.

1 Μ. Βασιλείου, *Περὶ νηστείας*, λόγος Β', 26 (ΒΕΠ 54, 26).

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

«Μιά μέρα τῆς Μεγάλης Σαρακοστής - ἤμουν τότε μέλος μιᾶς Ρωσικῆς ὀργανώσεως νέων στὸ Παρίσι - ἕνας ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους ἦρθε κοντά μου καὶ μοῦ εἶπε: *“Καλέσαμε κάποιον ἱερέα νὰ σᾶς μιλήσει, ἔλα καὶ ἐσύ”*. Ἐγὼ ἀπάντησα μὲ φανερὴ ἀποδοκιμασία ὅτι δὲν θὰ πῆγαινα. Δὲν χρειαζόμουν τὴν Ἐκκλησία. Δὲν πίστευα στὸ Θεό. Δὲν ἤθελα νὰ χάσω τὸν καιρὸ μου μὲ κάτι τέτοια. Ὁ ὑπεύθυνος χειρίσθηκε ἔξυπνα τὴν ὑπόθεσι - μοῦ ἐξήγησε ὅτι ὅλοι ὅσοι ἀνῆκαν στὴν ομάδα μου εἶχαν ἀντιδράσει ἀκριβῶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ θὰ ἦταν ντροπὴ νὰ μὴν πάν κανεῖς, γιατί ὁ ἱερεὺς εἶχε ἔλθει καὶ θὰ ἦταν πολὺ ἄσχημο, ἐάν, οὔτε ἕνας, δὲν παρακολουθοῦσε τὴν ὁμιλία του. *“Μὴ τὸν προσέχης”*, εἶπε ὁ ὑπεύθυνος, *“δὲν μὲ ἐνδιαφέρει, μόνον ἔλα γιὰ μιὰ τυπικὴ παρουσία”*. Μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου ἤμουν πρόθυμος νὰ φανῶ νομοταγῆς στὴν νεανικὴ ὀργάνωσί μας. Ἔτσι παρέμεινα μέχρι τέλους τῆς διαλέξεως. Δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ προσέξω. Τὰ αὐτιά μου ὅμως ἔπιαναν μερικὲς φράσεις καὶ ἀγανακτοῦσα περισσότερο. Ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Χριστιανισμὸς παρουσιάσθηκαν μὲ τέτοιο τρόπο πού μοῦ ἦταν βαθύτατα ἀποκρουστικά. Ὅταν τελείωσε ἡ διάλεξι ἔτρεξα στὸ σπίτι μὲ σκοπὸ νὰ ἐλέγξω, ἐάν ἦταν ἀλήθεια αὐτὰ πού εἶπε ὁ ὁμιλητής. Ρώτησα τὴν μητέρα μου ἀν εἶχε Εὐαγγέλιο, γιατί ἤθελα νὰ διαπιστώσω ἐάν τὸ Εὐαγγέλιο θὰ ὑποστήριζε τὴν τερατώδη ἐντύπωσι πού ἀπεκόμισα ἀπὸ τὴν ὁμιλία. Δὲν προσδοκοῦσα τίποτε καλὸ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσί μου καὶ ἔτσι μέτρησα τὰ κεφάλαια τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων, ὥστε νὰ εἶμαι σίγουρος ὅτι διαβάζω τὸ συντομώτερο,

γιὰ νὰ μὴν χάσω ἄδικα τὸν χρόνο μου. Ἄρχισα, λοιπόν, νὰ διαβάζω τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον.

Ἐνῶ διάβαζα τὴν ἀρχὴ τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου, πρὶν φτάσω στὸ τρίτο κεφάλαιο, ξαφνικά, συνειδητοποιήσα ὅτι στὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ γραφείου μου ὑπῆρχε κάποιος. Καὶ ἡ βεβαιότης, ὅτι ἦταν ὁ Χριστὸς πού στεκόταν ἐκεῖ, ἦταν τόσο ἐντονὴ ὥστε ποτέ, ἕως τώρα, δὲν μὲ ἔχει ἐγκαταλείψει. Αὐτὸ ὑπῆρξε πραγματικὰ ἡ ἀποφασιστικὴ μου καμπή. Διότι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἦταν ζωντανὸς καὶ ἐγὼ εἶχα ζήσει τὴν παρουσία Του, μπορούσα νὰ πῶ μὲ βεβαιότητα ὅτι αὐτὰ πού τὸ Εὐαγγέλιο ἔλεγε γιὰ τὴν σταύρωσι τοῦ Προφήτου τῆς Γαλιλαίας ἦταν ἀλήθεια, καὶ ὁ ἐκατόνταρχος εἶχε δίκιο ὅταν εἶπε: *“Ἀληθῶς Υἱὸς Θεοῦ ἐστὶ”*. Μέσα στὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως μπορούσα νὰ διαβάσω μὲ βεβαιότητα τὴν ἱστορία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωρίζοντας ὅτι τὸ κάθε τι ἔκρυβε μέσα του ἀλήθεια, ἀκριβῶς διότι τὸ ἀπίστευτο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως ἦταν γιὰ μένα πιὸ βέβαιο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἱστορικὸ γεγονός. Τὴν ἱστορία ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ τὴν πιστέψω, τὴν Ἀνάστασι τὴν γνώριζα σὰν γεγονός. Καθὼς βλέπετε, δὲν ἀνακάλυψα τὸ Εὐαγγέλιο ἀρχίζοντας μὲ τὸ πρῶτο μῆνυμα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ δὲν ξετυλίχτηκε μπροστά μου σὰν μιὰ ἱστορία, τὴν ὁποία κανεῖς μπορεῖ νὰ πιστέψῃ ἢ ὄχι. Ἄρχισε μὲ ἕνα γεγονός πού παραμέριζε ὅλα τὰ προβλήματα ἀπιστίας ἀκριβῶς διότι ἦταν μιὰ ἄμεση καὶ προσωπικὴ ἐμπειρία».

Συνέντευξη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀντωνίου Μπλούμ στὸ βιβλίο του *Μάθε νὰ προσεύχεσαι* (Ἀθῆναι: Ἐλαφος, x.x.), σσ. 14-15.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΟΥ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ

Στὴν Μόσχα ἔγινε ἡ παρουσίασι ἀντιγράφου τοῦ Εὐαγγελίου πού ἀνῆκε στὸν Ντοστογιέφσκι, βιβλίο πού τὸν συνόδευσε σὲ ὅλη του τὴν ζωὴ, ἀπὸ τὴν περίοδο τῶν καταναγκαστικῶν ἔργων μέχρι τὸν θάνατό του. Οἱ ἐπιστήμονες κατάφεραν νὰ ἐντοπίσουν χίλιες πεντακόσιες σημειώσεις, παρατηρήσεις ἀποτυπωμένες ὅλες ἀπὸ τὸν μεγάλο συγγραφέα. *«Τὸ εὐαγγέλιο ἦταν τὸ μόνον βιβλίο πού ἐπιτρεπόταν στὴ φυλακὴ»*, θυμόταν ὁ Φιόντορ Μιχαήλοβιτς. *«Βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι μου στὸ κἀτεργό. Τὸ διάβαζα καὶ τὸ διάβαζα καὶ σὲ ἄλλους. Ὅλοι οἱ φυλακισμένοι ἔμαθαν νὰ διαβάζουν μὲ αὐτὸ τὸ βιβλίο»*. ... Ὁ Ντοστογιέφσκι ἐξομολογήθηκε καὶ κοινῶνσε. Νωρὶς τὸ πρῶτὸ τῆς 28ης Ἰανουαρίου [1881], κάλεσε τὴ σύζυγό του Ἄννα Γκριγκόριεβνα καὶ τῆς ἀνακοίνωσε ὅτι θὰ πεθάνει ἐκείνη τὴν μέρα. Ἐν μέρῳ ἀντιρρήσεων τῆς, τῆς ζήτησε νὰ ἀνοίξῃ τὸ Εὐαγγέλιο σὲ μιὰ ὁποιαδήποτε σελίδα. Αὐτὴ τὸ ἀνοίξε καὶ διάβασε. Ἡ τελευταία σημείωσι στὸ σημαντικὸ γιὰ τὸν Ντοστογιέφσκι βιβλίο ἔγινε ἀπὸ τὴν Ἄννα Γκριγκόριεβνα. *«Ἄνοιξα καὶ διάβασα μετὰ ἀπὸ αἶτημα τοῦ Φιόντορ Μιχαήλοβιτς τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του, στὶς 3 ἡ ὥρα»*.

<https://gr.pravoslavie.ru/124052.html>

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.
Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ» Σ.Α., Καρύτση 14, (4ος ὁροφος) 105 61 Ἀθῆναι.
Τηλ.: 210 64 28 331 (Καθημερινές 8:00 - 14:00), FAX: 210 64 63 606.

e-mail: athenszoh@gmail.com

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπων: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

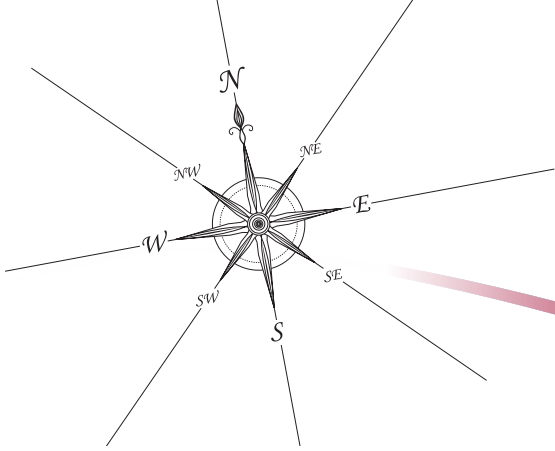
Ἡ ἀνανέωσι τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐσωτερικοῦ (10 €)
μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ τοὺς ἑξῆς τρόπους:

- Μὲ κατάθεσι στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, στὸν λογαριασμὸ πού διατηρεῖ ἡ Ἀδελφότης ὑπ' ἀριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ». Στὴν αἰτιολογία νὰ σημειώνεται ρητῶς τὸ ὀνοματεπώνυμο τοῦ συνδρομητῆ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ (ΖΩΗ)
- Στὰ βιβλιοπωλεῖα «ΖΩΗ» (Καρύτση 14, Ἀθῆνα καὶ Ἀγ. Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) καὶ συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεῖα
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ἔντυπο ταχυπληρωμῆς πού συναποστέλλεται ἀνὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα γιὰ ὅσους ἔχουν ὀφειλὴ
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στὴ διεύθυνσι τοῦ περιοδικοῦ (Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆνα). Προβλέπεται ἐπιβάρυνσι μὲ ταχυδρομικὰ τέλη
- Σὲ κατὰ τόπους συνεργάτες καὶ ἀντιπροσώπους, οἱ ὅποιοι θὰ κόβουν σχετικῆς ἀποδείξεις.

Ἡ ἀνανέωσι τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐξωτερικοῦ (25 €) / Κύπρου (15 €)
μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον μὲ κατάθεσι στὴν τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΓ.ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

(827 - 869, 815 - 885)

12

ΔΕΝ γίνεται Ιεραποστολικό έργο χωρίς κόπο και πόνο, χωρίς δάκρυ και θυσίες. Η Ιεραποστολή θεμελιώθηκε σ' ένα Σταυρό και ο σταυρός ήταν και πρέπει να είναι πάντα ο σύντροφός της. Κανείς γνήσιος απόστολος και κήρυκας δεν ξέφυγε από τούτον τόν κανόνα, όπως συνέβη και με τὰ δυο ἀδέλφια από την Θεσσαλονίκη, τόν Κύριλλο και τόν Μεθόδιο.

Στην συνέχεια, ὀρθώθηκαν ἐμπρός τους ἐμπόδια ἀπό κοσμικούς και ἐκκλησιαστικούς παράγοντες. Οἱ Λατινογερμανοὶ κληρικοί, πού εἶχαν κατακλύσει τήν Μοραβία μετὰ τήν συνθηκολόγηση τοῦ Ρατισλάβου μετὸν Λουδοβίκο Γερμανό, βλέποντας τήν καταπληκτικὴ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τῶν Βυζαντινῶν Ιεραποστόλων, ἄρχισαν νὰ διαβάλλουν και νὰ ὑπονομεύουν τήν προσπάθειά τους. Βαθύτερη αἰτία αὐτῆς τῆς διαγωγῆς τους ἦταν τὸ ὑλικὸ κέρδος και ὁ φθόνος πού φώλιαζε στὴν ψυχὴ τους, γιατί θίγονταν τὰ οἰκονομικά τους συμφέροντα και ἡ ἀπόλυτη κυριαρχία τους στοὺς Σλάβους. Ἀφορμὴ ὅμως βρῆκαν τὴν εἰσαγωγὴ τῆς σλαβικῆς γλώσσας στὴ λατρεία. Αὐτοὶ θεωροῦσαν, ὅτι ὁ Θεὸς ἔπρεπε νὰ λατρεύεται μόνο σὲ τρεῖς γλώσσες: τὴν ἑβραϊκὴ, τὴν ἑλληνικὴ και τὴ λατινικὴ, πού χρησιμοποιήθηκαν στὴν ἐπιγραφή, πού ἔβαλε ὁ Πιλάτος πάνω στὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου! Ὁ Κύριλλος ὅμως ὑπεράσπισε μετὰ δύναμη τὴ λειτουργικὴ χρῆση τῆς σλαβικῆς γλώσσας, πού μπορούσε νὰ καταλάβει ὁ λαός, και νίκησε τοὺς Γερμανοὺς Λατίνους τοὺς ὁποίους ἀποκάλεσε «Τριγλωσσίτες» ἢ «Πιλατιανούς».

Μὰ ἡ διαμάχη δὲν ἔσβησε τόσο γρήγορα. Ἐπαναλήφθηκε ἀργότερα στὴν Βενετία... Στὸ μεταξὺ ὅμως παρασύρονται και μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες και ἀρχίζουν νὰ βλέπουν τὸ ἔργο τῶν δύο Ιεραποστόλων μετὰ καχυποψία. Τὸ λαϊκὸ ξεσίκωμα τοὺς ἀνησυχεῖ. Φοβοῦνται μὴ χάσουν τὴν ἐξουσία τους και φέρνουν ἐμπόδια στὰ δυο ἀδέλφια. Μετὰ μισόλογα στὴν ἀρχὴ και ἀπειλὲς ἀργότερα ζητοῦν νὰ τοὺς ἀναχαιτίσουν. Θέλουν μετὰ κάθε τρόπο νὰ σταματήσουν τὸ ἔργο τους!

Παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες, αὐτοὶ συνέχισαν τρία χρόνια τὸ ἐπίπονο ἔργο τους. Ἐσπεيران ἄφθονο τὸν θεῖο σπόρο. Θέρισαν τοὺς πρώτους καρπούς. Καὶ τώρα, λίγους μῆνες μετὰ τὴν πρώτη τριετία, γυρίζουν στὴν Κωνσταντινούπολη γιὰ νὰ δώσουν ἀπολογισμὸ στὸν Πατριάρχη και στὸν Αὐτοκράτορα και νὰ προβοῦν σὲ προτάσεις γιὰ τὴν καλύτερη διοργάνωση τῶν Ἐκκλησιῶν στὶς χώρες τῶν Σλάβων. Τὸν 9ον μ.Χ. αἰῶνα δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἴχνος ἀπὸ τὰ σημερινὰ μέσα τῶν τηλεπικοινωνιῶν. Ἐτσι κάθε ἀνάγκη γιὰ καλύτερη και διεξοδικότερη συνεννόηση, ἔκανε ἀπαραίτητη τὴ μετακίνηση, τὴν προσωπικὴ ἐπικοινωνία.

Ἐπῆρχε ὅμως και ἄλλη αἰτία, πού τοὺς ἔκαναν νὰ ἀποφασίσουν αὐτὸ τὸ ταξίδι. Οἱ πρῶτοι μαθητὲς τους και πιστοὶ συνεργάτες τους ἔχουν πιά ἀνδρωθεῖ πνευματικὰ και θέλουν νὰ ὑπηρετήσουν και αὐτοὶ τὸν Θεὸ σὰν ἱερεῖς. Ἀλλά, ὅπως θυμόμαστε, κανεὶς ἀπὸ τοὺς δυο Ἰεραποστόλους μας δὲν εἶναι Ἐπίσκοπος και εἶναι γνωστὸ ὅτι μόνο οἱ Ἐπίσκοποι

ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονοῦν. Ἐτσι ἀποφασίζουν νὰ πᾶνε στὸ πνευματικὸ τους κέντρο, ὅπου οἱ νέοι μαθητὲς θὰ δεχθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ Ἐπισκόπους τὴ χάρι τῆς ἱεροσύνης.

Μετὰ τὶς ἀπαραίτητες ἐτοιμασίες ἡ ὁμάδα τῶν Ἑλλήνων και Σλάβων κηρύκων ἐτοιμάζεται ν' ἀφήσει τὴν πρωτεύουσα τῆς Μοραβίας. Ζητοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸ τὴν κραταίᾳ Του προστασία και ἀποχαιρετοῦν τὸν λαό, πού τοὺς κυκλώνει. Θὰ εἶπαν στοὺς νεοφωτιστούς: «Μὴ ταρασέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω». «Παιδιά μας, ἄς παρακαλέσουμε τὸν Παντοδύναμο νὰ μὴν μᾶς ἐγκαταλείψει. Μὴν ἀνησυχεῖτε, δὲν θὰ σᾶς ἀφήσουμε γιὰ πολὺ. Θὰ ξανάρθουμε γιὰ νὰ τελειώσουμε τὸ ἔργο μας. Τὸ μῖσος θὰ νικηθεῖ ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Τὸ σκότος ἀπὸ τὸ Φῶς. Κύριε μὴν ἐπιτρέψεις νὰ γκρεμισθεῖ τούτο τὸ ἔργο τῆς δόξης Σου! Ὅσο καιρὸ θὰ λείψουμε φύλαγε τὰ πρόβατά Σου!»!

Πρῶτος σταθμὸς τους εἶναι ἡ χώρα τῆς Παννονίας, πού συνορεύει μετὰ τὴν Μοραβία. Ὁ ἡγεμόνας τῆς, ὁ Κότσελ, τοὺς ὑποδέχθηκε μετὰ τιμές. Ἡ φήμη τους εἶχε φτερουγίσει σὲ πολλὰ μέρη. Τὸ ἔργο τους εἶχε γίνει γνωστὸ ὄχι μόνο στὰ πνευματικὰ κέντρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ και σὲ λαούς, πού δὲν εἶχαν ἀκόμα ἐκπολιτισθεῖ.

Λίγους μῆνες μένουν στὴν Παννονία και βρίσκουν τὴν εὐκαιρία νὰ ποτίσουν μετὰ τὸ «θεῖο ὕδωρ» τὴν ἀγονη γῆ τῆς. Στὸς ἄρχοντες και στὸ λαὸ δίδαξαν τὸ Εὐαγγέλιο στὰ σλαβικά. Καὶ πολλοὶ δέχθηκαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, κατηχήθηκαν και βαπτίσθηκαν. Εὐλογημένο τὸ πέρασμά τους και ἀπὸ τὴν Παννονία!

Πρὶν φύγουν, ὁ ἡγεμόνας παρακάλεσε τοὺς ἁγίους Ἀδελφούς νὰ πάρουν μαζί τους 50 μαθητὲς, γιὰ νὰ τοὺς μάθουν γραφὴ και ἀνάγνωση και νὰ τοὺς γνωρίσουν βαθύτερα τὴ χριστιανικὴ πίστη. Τούτη ἡ χειρονομία τοῦ Κότσελ εἶναι χαρακτηριστικὴ. Μᾶς φανερώνει τὴν πνευματικὴ δίψα τῶν πρωτόγονων ἐκείνων φυλῶν. Μᾶς ἀποκαλύπτει ὅμως και γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν αἴγλη και τὸν μαγνητισμὸ πού ἐξασκοῦν οἱ δυο αὐτὲς ἱερὲς μορφὲς τῆς Ὁρθοδοξίας μας!...

Σὲ λίγο ὁ Κύριλλος και ὁ Μεθόδιος μετὰ τὴ συνοδεία τους ἄφησαν τὴν Παννονία, χωρίς νὰ δεχθοῦν γιὰ τοὺς κόπους τους οὔτε χρυσάφι, οὔτε ἀσήμι, οὔτε ἄλλα δῶρα. Καὶ ἐδῶ, ὅπως εἶχαν κάνει και στοὺς Χαζάρους, ζήτησαν μόνο τὴν ἀπελευθέρωση Χριστιανῶν αἰχμαλώτων.

Τί, ἀλήθεια, φωτεινὸ παράδειγμα εἶναι τὰ δυο τούτα πλουσιοπάυδα τῆς Θεσσαλονίκης! Ἀπογυμνώθηκαν ἀπὸ κάθε τι ὑλικὸ και ποτὲ δὲν δέχθηκαν τίποτε ὑλικὸ. Ἀκολούθησαν και στὸ σημεῖο αὐτὸ τὸν «πτωχεύσαντα δι' ὑμᾶς» Κύριο, τοὺς Ἀποστόλους και τοὺς Μεγάλους τῆς Ἐκκλησίας μας Πατέρες. Κι ἐκεῖνοι ὅλα τὰ εἶχανε και ὅλα τὰ ἀπαρνήθηκαν και ποτὲ δὲν δέχθηκαν τίποτα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους! Πόσο σήμερα εἴμαστε μακριὰ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Πίστεως!

Ἐπιπλέον ἀπὸ πολυήμερο, κοπιαστικὸ ταξίδι φθάνουν στὴν Ἀκνυῖα και στὴν Βενετία.

(Συνεχίζεται)

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ «ΑΠΟΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΙΗΣΗ»

Πολύ συχνά ακούμε να γίνεται λόγος για «αποχριστιανοποίηση» στον δυτικό κόσμο, αλλά και στη χώρα μας. Ώς τέτοια νοείται η απομάκρυνση από τη χριστιανική πίστη και τις χριστιανικές αξίες, μέχρι του σημείου της ουσιαστικής εξάλειψης του Χριστιανισμού σε μιὰ κοινωνία. Προσοχή όμως, διότι κάνουμε ένα λάθος: Κατά κανόνα βλέπουμε την «αποχριστιανοποίηση» στις πολιτικές και τις νομοθεσίες που προωθούνται, ή, ακόμα, στην μαζική είσοδο στην Εύρωπη και τη χώρα μας αλλοθρήσκων, κυρίως μουσουλμάνων. Λάθος! Δεν είναι οι νόμοι και οι πολιτικές που κάνουν την «αποχριστιανοποίηση»· είναι η απομάκρυνση των ανθρώπων από τον Χριστό. Άς θυμηθούμε ότι η εποχή των αντιχριστιανικών διαταγμάτων των Ρωμαίων αυτοκρατόρων και των άνηλεων διωγμών δεν ήταν εποχή «αποχριστιανοποίησης», αλλά, αντίθετως, εποχή... «χριστιανοποίησης» της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Γιατί; Διότι, όσο και αν οι αυτοκράτορες πολεμούσαν την πίστη του Χριστού, ο λαός την αγάλαζε όλο και περισσότερο. Λοιπόν, η εποχή μας είναι πραγματικά εποχή «αποχριστιανοποίησης», όχι όμως γιατί υιοθετείται αυτή η εκείνη ή πολιτική ή ψηφίζεται αυτός ή εκείνος ο νόμος, αλλά γιατί οι άνθρωποι απομακρυνόμαστε από τον Χριστό. Το πρόβλημα είναι ιδιαιτέρως αισθητό στην Εύρωπη. Η Άγγλικανική Έκκλησία κλείνει κάθε χρόνο γύρω στους 20 ναούς, στη Δανία έχουν κλείσει ή ύπολειπτο γίνονται τουλάχιστον 200 ναοί, ενώ από το 2012 μέχρι σήμερα στη Γερμανία έχουν κλείσει ή... πωληθεί(!) περισσότεροι από 500 ναοί. Και αυτό όχι για άλλο λόγο, αλλά από έλλειψη πιστών... Αυτή είναι η πραγματική «αποχριστιανοποίηση».

ΟΙ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Η γη της Συρίας δεν αντιπροσωπεύει για τον Χριστιανισμό απλώς ένα ένδοξο παρελθόν, τὸ μέρος όπου οί μαθητές του Χριστού αυτοπροσδιορίστηκαν για πρώτη φορά ως Χριστιανοί, τὴ γη στην οποία ἀνδρώθηκαν ἅγιες μορφές, ὅπως οί ἅγιοι Ἰωάννης Χρυσόστομος, Ἰωάννης Δαμασκηνός, Ἐφραίμ ὁ Σύρος, Ἰσαὰκ ὁ Σύρος καὶ πολλοί ἄλλοι. Ὅπως ἦλθαν νὰ μᾶς θυμίσουν τὰ πρόσφατα γεγονότα, ἡ γη τῆς Συρίας φιλοξενεῖ μέχρι σήμερα μιὰ σημαντικὴ ἑλληνορθόδοξη κοινότητα. Γιὰ παράδειγμα, στὴν πόλη Σελευκόβηλο, ἐπισήμως σήμερα Al-Suqaylabiyah, ἀπὸ τοὺς εἴκοσι χιλιάδες κατοίκους οἱ δεκαπέντε χιλιάδες εἶναι Ἑλληνορθόδοξοι. Αὐτοὶ διδάσκουν στὶς ἐκκλησίες τους τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, καὶ πρὶν ἀπὸ λίγα μόλις χρόνια, ὅταν πληροφορήθηκαν ὅτι ὁ Τούρκος πρόεδρος Ἐρντογὰν μετέτρεψε τὴν Ἁγία Σοφία σὲ τζαμί, θεμελίωσαν καὶ ἀνήγειραν στὸν τόπο τους ναὸ μετὸ ὄνομα Ἁγία Σοφία. Πόσο ἐνδιαφερόμαστε ἐμεῖς σήμερα γι' αὐτούς, τοὺς ἀδελφούς μας; Ὅταν πρόσφατα Ὁλλανδὸς βουλευτὴς κατέθεσε ἐρώτηση στὸν Ὁλλανδὸ ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν γιὰ τὴν τύχη τῶν Χριστιανῶν στὸ Χαλέπι, μέλη τῆς ἑλληνορθόδοξης κοινότητας τοῦ Χαλεπίου ἔσπευσαν νὰ τὸν εὐχαριστήσουν μετὰ ἀνάρτησής τους στὸ Χ, ἐκφράζοντας ὁμως καὶ ἕνα... παράπονο: «Στὸ μετὰξύ, γιὰτὴν ἑλληνικὴ κυβερνήση παραμένει σιωπηλὴ; Πῶς εἶναι δυνατὸν ἕνας Ὁλλανδὸς βουλευτὴς νὰ ἀνησυχεῖ περισσότερο γιὰ τοὺς Ἑλληνοσύρους Χριστιανούς ἀπ' ὅ,τι ἡ ἴδια ἡ Ἑλλάδα;».

Η ΣΧΕΣΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ

Πρόσφατη δημοσκόπηση που διενήργησε η Metron Analysis για λογαριασμό του *Βήματος τῆς Κυριακῆς* είναι αποκαλυπτική για τὴ σχέση τῶν Ἑλλήνων μετὸν Θεό. Στὴ δημοσκόπηση αὐτὴ δύο στοὺς τρεῖς (ποσοστὸ 66%) δηλώνουν ὅτι πιστεύουν στὸν Θεό. Ἄν αὐτὸ εἶναι ἀκριβές, τότε καταλαβαίνουμε ὅτι ἀπέχουμε πολὺ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ποὺ ξέραμε πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, ὅπου ἕνα ποσοστὸ ἄνω τοῦ 90% δήλωναν Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι. Καὶ τὸ πῶς ἀνησυχητικὸ δὲν εἶναι αὐτὸ. Τὸ ἀκόμα πῶς ἀνησυχητικὸ εἶναι ὅτι οἱ ἐρωτηθέντες μόλις σὲ ἕνα ποσοστὸ 14% ἐπέλεξαν νὰ ἀπαντήσουν ὅτι τοὺς καθορίζουν οἱ θρησκευτικὲς τους πεποιθήσεις. Γιὰ ἕναν ἄνθρωπο πραγματικὰ –καὶ ὄχι προσχηματικὰ– Χριστιανό, κάτι τέτοιο θὰ ἦταν ἀδιανόητο. Ἄς θυμηθούμε τί ἔλεγε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλαι προσηγορίαι τινές εἰσιν, ἢ πατρόθεν, ἢ οἰκοθεν, ἐκ τῶν ἰδίων ἐπιτηδευμάτων ἢ πράξεων· ἡμῖν δὲ τὸ μέγα πρᾶγμα καὶ ὄνομα, Χριστιανούς καὶ εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι». Πραγματικὰ, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πιστεῦει κανεὶς στὸν Θεό –ἀλλὰ νὰ πιστεῦει πραγματικὰ– καὶ τὴν ἴδια στιγμή νὰ λέει ὅτι οἱ θρησκευτικὲς του πεποιθήσεις ΔΕΝ τὸν καθορίζουν; Ἄς τὸ πάρουμε λοιπὸν ἀπόφαση – δὲν εἶναι ἄλλωστε κάτι καινούργιο: Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι σήμερα μειοψηφία. Βέβαια, πάντοτε οἱ Χριστιανοὶ –οἱ πραγματικοὶ Χριστιανοί– ἦταν ἢ «μικρὰ ζύμη». Ἄς μὴν ἐνοχλεῖ λοιπὸν ὅτι εἶναι καὶ σήμερα μειοψηφία. Ἄς εἴμαστε ὁμως τουλάχιστον ἢ «μικρὰ ζύμη» ποὺ «ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ» (Α΄ Κορινθ., ε΄ 6 καὶ Γαλ., ε΄ 9). Διότι, ἂν δὲν εἴμαστε αὐτὸ, δὲν εἴμαστε τίποτα.

21 ΜΕΡΕΣ ΧΩΡΙΣ ΚΙΝΗΤΟ

Ντοκυμαντέρ τοῦ βρετανικοῦ καναλιοῦ Channel 4 μετὶ τίτλο: “Swiped: The School that banned Smartphones”, παρουσίασε ἕνα ἰδιότυπο «πείραμα» μετὶ πρωταγωνιστὲς μαθητὲς τοῦ σχολείου Στάνγουεϊ στὴν ἀγγλικὴ κομητεία τοῦ Έσσεξ, ἡλικίας περίπου 12 ἐτῶν. Τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου κλήθηκαν νὰ παραδώσουν τὰ κινητὰ τους τηλέφωνα γιὰ 21 μέρες, τοποθετώντας τα μέσα σὲ ἕνα κουτί. Ὁ ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τὰ κινητὰ συνοδεύθηκε ἀπὸ βαρῦδουπες δηλώσεις τῶν παιδιῶν: «Μόλις ἔβαλα τὴ ζωὴ μου ἐκεῖ μέσα. Ἡ ζωὴ μου ἔχει χαθεῖ ἐντελῶς». Ἡ: «Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωὴ μου. Τώρα δὲν θὰ ἔχω τίποτα νὰ κάνω». Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ ντοκυμαντέρ παρουσιάζονταν τὰ ἴδια παιδιὰ μετὰ τὸ τέλος τοῦ «πειράματος». Τὰ ὅσα εἶχαν νὰ ποῦν κινουῦνταν πρὸς τὸ ἐντελῶς διαφορετικὸ «μῆκος κύματος»: «Εἶμαι πῶς δραστήρια ἀπ' ὅ,τι συνήθως, παίζω πολλὰ ἐπιτραπέζια, βγαίνω ἔξω, περνᾶω ὥραϊα». Ἡ: «Ὅταν γυρίζω σπῆτι, περνᾶω περισσότερο χρόνο μετὶ τοὺς γονεῖς μου, καὶ μοῦ φαίνεται περιέργο ἀκόμα καὶ τὸ νὰ κοιτάξω τὸ κινητὸ πλέον». Γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ ἀποδεικνύεται ὅτι πρέπει συχνὰ νὰ θυσιάσεις αὐτὸ ποὺ νομίζεις ὅτι εἶναι ἡ ζωὴ σου, γιὰ νὰ ἀνακαλύψεις καὶ νὰ ζήσεις τὴν πραγματικὴ ζωὴ. Αὐτὸ εἶναι βεβαίως κάτι πολὺ γνώριμο στοὺς ἀνθρώπους τῆς πίστες. Ἄλλὰ φαντάζει ἐντελῶς ξένο σὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν ἀποστεῖ ἀπὸ τὴν πίστη, καὶ πολὺ περισσότερο σὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν κάνει σημαῖα τῆς ζωῆς τους τὸν πόλεμο ἐναντίον της.